JURNALUL® S.F.

Nr.3 Săptămînal de science-fiction ■ 16 pagini ■ 45 lei

Harlan ELLISON
– O panoramă a filmelor science-fiction (II)

Adrian IONESCU
– Vieţi subterane

Dănuţ IVĂNESCU
– Schiţă despre cei care nu s-au găsit

Alexandru MIRONOV
şi
Mihail GRĂMESCU
faţă în faţă

Pavel AMNUEL
– Urmez traseul

Florin MUNTEANU
– Ada 1

Primul săptămînal de cultură ştiinţifico-fantastică din România

Ultima oră • Ultima oră • Ultima oră

❑ A apărut nr. 17 al infzinului CRON (al Asociației Creatorilor de S.F.). Din sumar: informații despre întîlnirea de la Sîngiorz-Băi, Iași, Craiova (relatare despre a doua convenție anuală a A.C.S.F.); prezentări de carte; proză – Florin Oprea-Sălceanu; eseu – Anton Tănăsescu; dicționar de autori S.F.

❑ QUASAR 5 cu mult așteptata parte a doua a grupajului despre planeta Marte. În afara continuărilor nuvelei „Calea marțiană" și a romanului „O prințesă marțiană" de I. Asimov, respectiv E.R.Burrougs, veți descoperi excelenta povestire a lui John Varley – În palatul regilor marțieni, precum și numeroase eseuri și articole datorate lui A. Mironov, M. Bădescu și C. Robu.

O mențiune specială pentru inimoasa M.M. Mândrea căreia îi mulțumim pentru tentativa de canalizare a epistolelor tumultuoșilor doritori de consacrare către redacția noastră.

❑ O nouă colecție dedicată romanelor fantastice a fost înscrisă „pe orbita fandomială" de editura ASTROBIOS, din București. Noua colecție – Catharsis – propune pentru numărul 1 romanul „Fața verde" de Gustav Meyrink (Golem, 1989). Pentru numărul 2 ne așteptăm la o premieră – H.P.Lovecraft.

❑ Salutăm emisiunea „Galaxia S.F." de la radio Craiova (joia ora 8,45) și pe realizatorii ei: Mircea-Liviu Goga și Victor Martin. Adresa str. Știrbei Vodă, nr. 3, Craiova, cod 1100.

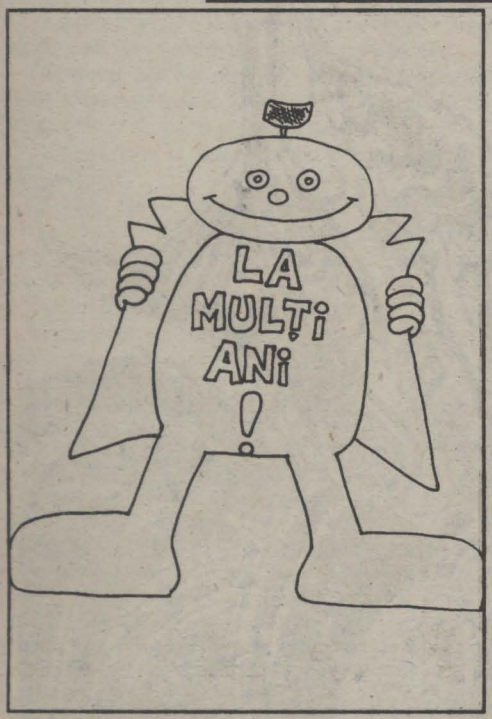

Premiile concursului Vladimir Colin

Juriul primului concurs de literatură fantastică și S.F. „Vladimir Colin" *(Ion Hobana, Ovidiu Crohmălniceanu, Florin Manolescu, George Anania, Romulus Bărbulescu, Dan Petrescu, Leonard Oprea și Emil Bărbulescu)* s-a oprit asupra lucrărilor:

Secțiunea nuvelă fantastică

Premiul I: ***Arthur regele Camelotului*** de MARIUS RASIDESCU

Premiul II: neacordat

Premiul III: ***Un caz de interferență*** de RADU-LIVIU GHIRCA și ***Magic*** de AUREL CĂRĂȘEL

Secțiunea povestire S.F.

Premiul I: ***Noaptea focurilor*** de AUREL CĂRĂȘEL

Premiul II: ***Paradisul bărbaților*** de ANA-VERONICA MIRCEA

Premiul III: ***Țara tuturor posibilităților*** de DĂNUȚ IONESCU

Premiul pentru originalitate: ***Nu ne putem abține să nu vă iubim*** de MARIAN TRUȚĂ

Premiul special pentru proză absurdă: ***Anabasis de speța a doua*** de RADU-LIVIU GHIRCA

Concurs

Cu ocazia viitoarei sale expoziții – La planéte des jeux, la **Maison d'Ailleurs** va edita o antologie de nuvele inedite pe tema jocului. Autorii interesați sînt invitați să participe cu unul, maxim două texte, cel mult 60.000 de semne fiecare dactilografiate în trei exemplare și semnate cu un pseudonim. Ultimul termen de primire a textelor: 10 februarie 1993. Trimiteți textele la Maison d'Ailleurs – C.P. 3181 – 1401 Yverdon – les – Bains – Suisse.

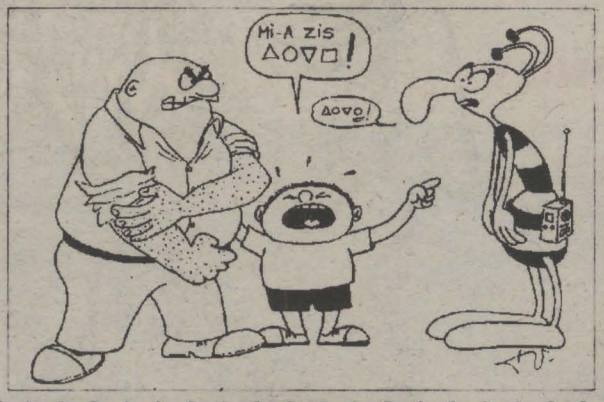

Important

În fiecare noapte de joi, începînd cu ora 20,00, ne puteți contacta telefonic în vederea transmiterii informațiilor. Rugăm cenaclurile din țară să ne deranjeze (cel puțin de două ori pe lună).

În scopul alcătuirii unui dicționar al cenaclurilor și cluburilor S.F. din România și ca urmare a solicitărilor tinerilor scriitori ce doresc să intre în marea familie a S.F.-iștilor, vă rugăm să trimiteți pe adresa redacției o succintă prezentare a cenaclului cuprinzînd: data înființării, emblema, modul de desfășurare a ședințelor (periodicitatea, locul, ora, ziua, metodologia) conducătorul cenaclului, membrii de bază, adresele și telefoanele unde puteți fi contactați.

Atenție !

Textele trimise redacției trebuie dactilografiate la două rînduri; 65 semne pe rînd. Manuscrisele nepublicate nu se restituie. Editurile ce doresc să le fie prezentate romanele SF sînt rugate să le trimită pe adresa redacției. Așteptăm părerile dumneavoastră, referitoare la textele propuse.

Atenție! Revista noastră acordă o atenție deosebită tinerilor scriitori. Așteptăm materiale pentru rubrica DEBUT. Rugăm anexați o scurtă prezentare și o fotografie.

S.F. NEWS

1. Premiul ROSNY AINÉ decernat la ce-a de-a XIX-a Convenție Națională din Franța care a avut loc la începutul lunii septembrie la Redu – Ardenii belgieni – a fost acordat pentru: nuvelă – Jean-Claude Dunyach – „De l'autre cote de l'eau", apărută în numărul 26 din Phoenix și reluată în antologia „Hoții de liniște" de la FLEUVE NOIR ANTICIPATION; roman Jean-Claude Dunyach „Etoiles mortes", apărut la FLEUVE NOIR ANTICIPATION, în două volume – 1837 și 1838.

2. Premiul JULES VERLANGER a fost acordat Barbarei Hambly pentru romanul „Pendragon" apărut la Presses de la cite.

3. Premiul Cosmos 2000 a fost acordat lui Dan Simmons pentru romanul „Hyperion" editat de Robert Laffont, în colecția Ailleurs et demain.

4. British S.F. Association Awards a fost acordat pentru: roman – Dan Simmons „Căderea lui Hyperion"; nuvelă – Molly Brown „Bad timing"; film – James Cameron „Terminator 2".

5. Premiul Philip K. Dick a fost decernat lui Ian McDonald pentru romanul „King of morning, queen of day" apărut la Bantam Spectra.

JURNALUL® S.F.

Editat de: INTACT

CORPORAȚIA INTACT PENTRU CULTURA SI ARTA

Editor general:
Dumitru THEODORU

Colegiul de redacție:
Adrian BĂNUȚĂ *(Redactor șef)*, Marius ALECU, Costel BABOȘ, Ionuț BĂNUȚĂ, Cristian BIRU, George CEAUȘU, Ștefan GHIDOVEANU, Cotizo DRAIA, Nicu GECSE, Mircea Liviu GOGA, Adrian IONESCU, Dănuț IVĂNESCU, Victor MARTIN Mircea NAIDIN, Laurențiu NISTORESCU, Mihai Dan PAVELESCU, Dan POPESCU, Florin URSU *(Redactori)*

Adresa redacției:
Șos. București-Ploiești 25-27; sector 1, București
tel. 3.12.99.45 / 3.12.71.35; fax. 3.12.99.44

Harlan ELLISON

Revenind pe poteca amintirilor cu El, Ele, Creatura, Godzilla, HAL 9000... toate chestiile alea:

O panoramă a filmelor science fiction (II)

Într-un discurs rostit la cel de-al doilea Festival Internaţional al Filmului din Rio de Janeiro, în 1969, scriitorul fantast Robert Bloch, de multă vreme scenarist şi istoric/critic de filme SF, a spus: „Méliés, un scamator profesionist, a descoperit că putea executa nişte trucuri mult mai bune cu un aparat de filmat. Fascinat de posibilitatea de-a obţine iluzii prin mijloace mecanice, el a început să utilizeze estompări, dizolvări, stop-cadre şi filmări rapide pentru a crea iluzii. Inspirîndu-se din orice, de la basmele tradiţionale la propriile sale scenarii, improvizate, de science fiction, Méliés a făcut pionierat în gen, ajutat de prietenii săi actori şi de un corp de balet. Şi-a pictat el însuşi decorurile, a folosit recuzită artizanală, a croit costumele... şi a avut un succes deosebit".

„Dar cînd a început să realizeze filme precum ***Călătoria prin imposibil*** (1904) şi ***Călătoria în Lună*** (1902), rezultatele au semănat puţin, sau deloc, cu science fictionul din ziua de azi. După normele noastre, filmele lui se pot califica drept fantezii comice".

Se pot totuşi aduce destule argumente în favoarea lui Méliés ca părinte al filmului science fiction. (O interesantă informaţie suplimentară asupra absenţei gîndirii creatoare din 1902 pînă în prezent este faptul că realizatorii de filme ***continuă*** să conceapă parametrii producţiei SF cu ***Călătoria în Lună*** la un capăt şi ***Naufragiaţii*** (1969) la celălalt capăt).

Oh, Méliés! Oh, moşuleţ afurisit cu vorba dulce! N-aveai tu treabă, băiete, cu Armstrongi, Aldrini sau Collinşi tunşi perie. Nu erau pentru tine şmecheriile pe calculator sau riscurile unei aselenizări „moi". În loc de asta, o trupă de balerine în dresuri, împingînd un obuz imens într-un tun, trăgînd spre satelitul ciupit de vărsat şi chiar învineţîndu-i ochiul Tipului De Sus. Acum, să fim cinstiţi, filmele nu se mai fac ***chiar*** aşa. Pe de altă parte, s-ar putea ca Bloch să fi avut dreptate; nu prea era, în sens riguros vorbind, science fiction.

Dar nu mai poate fi nici o îndoială că unul din primele filme SF a fost ***Dr. Jekyll şi domnul Hyde***, produs de Selig-Polyscope. Ăla da, SF. Savantul nebun, serul diabolic, dedublarea personalităţii, schizofrenia. Era anul 1908.

Apoi, peste doi ani, în 1910, Compania de Film Edison a difuzat prima versiune cinematografică a lui ***Frankenstein*** şi acela era SF, fără discuţii. Din păcate, filmul s-a pierdut de multă vreme. Au mai rămas (după cum spune Bloch): „un cadru, o presupunere şi un sinopsis de scenariu, dar, se pare, nici o copie. Cadrul oferă imaginea unui monstru destul de cocoşat, presupunerea este că rolul ar fi fost jucat de un actor pe nume Charles Ogle, iar sinopsisul ne spune că monstrul - deşi creat în laborator, într-un cazan de chimicale pirotehnice - mai tîrziu dispare pur şi simplu în vînt". În 1915, o a doua versiune a cărţii lui Mary Shelley a fost filmată sub titlul ***Viaţă fără suflet*** - în care totul se dovedeşte a fi un vis.

În 1913 a apărut primul film despre ***Golem***, reprezentînd prima apariţie consemnată a robotului în lumea cinematografului. Astăzi, cu Jerry Falwell omniprezent, nu mai pare o chestie aşa de grozavă, însă în 1913 un golem era dinamită.

Exceptînd clasicul ***Cabinetul doctorului Caligari*** (1919), regizat de Robert Wiene, un film ce a influenţat cinematografia germană zece ani după aceea, în genul SF s-au făcut foarte puţine lucruri în perioada dintre ***Golem*** şi anii douăzeci şi cinci. Ce se întîmpla: lumea ajunsese să accepte Revoluţia Industrială, oamenii văzuseră ce puteau face maşinile pentru ei, Tehnocraţia nu devenise încă un ideal utopic discreditat, iar una dintre maniile pătimaşe era „Războiul-Ce-Va-Încheia-Toate-Războaiele", care a reţinut ani de zile atenţia oamenilor. Toate acestea se puteau afla din ziare. Şi, cinstit vorbind, lumea dorea comedii. Pînă şi ***Omul invizibil***, din 1933, a avut porţia lui de rîsete. De aceea, abia în 1926, cînd Fritz Lang a făcut memorabilul ***Metropolis***, filmului SF i s-a mai injectat sînge proaspăt.

Cu toate acestea, primul film science fiction important al cinematografului vorbitor s-a realizat în 1931. Iar inspiraţia lui a fost iarăşi ***Frankenstein***. (Asta este: pînă şi un morman de organe vechi nu poate fi chiar aşa prost, dacă atrage atîţia spectatori o perioadă întinsă. Deci, poate că vom mai auzi de baronul von Frankenstein şi amicul lui). (În ciuda lui Mel von Brooks).

În anii treizeci, o perioadă s-a părut că drumul era limpede jalonat. Aparent, SF-ul intra realmente pe făgaşul său, cu ***Lucrurile care vor fi*** (1936) şi ***Insula sufletelor pierdute*** (1933) cu Charles Laughton în rolul doctorului Moreau.

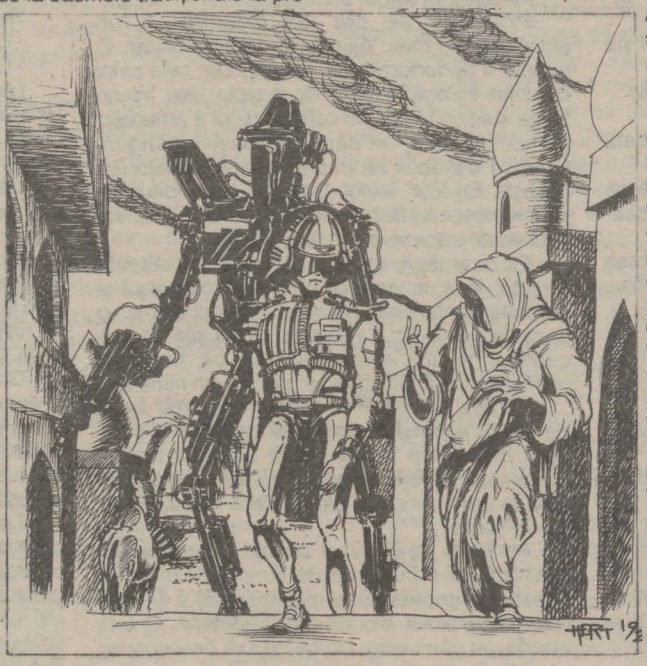

Totuşi, nici această explozie n-a împlinit aşteptările. Anii treizeci, o perioadă notorie pentru exagerările ei anti-intelectuale, proslăvind virtuţile amăgitoare ale Omului Obişnuit (care putea la fel de bine face parte din Ku Klux Klan sau din „Societatea pentru protecţia animalelor"), au făcut din filmul SF o specie de purtător de cuvînt a anti-progresului şi anti-ştiinţei. În aproape fiecare producţie a perioadei respective, savanţii erau înfăţişaţi după tiparul lui, să zicem, Albert Dekker în ***Dr. Cyclope***. Ţicnit, saşiu, psihopat şi, în general, neîngrijit. Iar asta se întîmpla în 1940.

În 1941, eram prea ocupaţi cu toţii să-i urmărim pe William Bendix, Robert Taylor, William Eythe şi John Garfield lichidîndu-i pe nazişti şi fiii lui Hirohito, ca să ne mai intereseze ce naiba se întîmpla pe Proxima Centauri III, şi astfel filmul science fiction a tras un somnuleţ necesar. După toţi golemii şi chestiile alea bălăbănindu-se, împleticindu-se şi salivînd, pînă şi fanii SF doreau un respiro.

(Doar aceia dintre noi care dăduseră peste exemplare din minunatele reviste ieftine ale epocii - ***Povestiri uimitoare, Povestiri planetare, Doc Savage, Faimoasele mistere fantastice*** - flămînzeau după alte filme. Şi a urmat un festin: serialele epocii, de la Buster Crabbe, în ***Flash Gordon***, sau ***Buck Rogers***, pînă la genuri conexe SF-ului, precum legendarul şi de mult pierdutul serial ***Umbra***, cu Victor Jory interpretîndu-l pe Grădinarul Buruienilor Crimei).

Dar explozia bombei atomice în 1945 a adus ştiinţa în prim-plan şi, înainte de a avea ocazia să mai vedem o serie din Atacul, au apărut: El, Ele, Brr, Pleosc, Godzilla, Atragon, Mothra şi Fiara de la 20.000 de stînjeni. Toate chestiile alea...

În 1950, filmul cel mare era ***Destinaţie Luna***, bazat în linii mari pe un roman de Robert Heinlein destinat adolescenţilor. Azi pare pueril (este programat cam de douăsprezece ori pe an la ore imposibile), însă în 1950 reprezenta esenţa filmelor cu adevărat constructive despre călătoriile spaţiale. Echipajul era la fel de eterogen - un evreu, un italian, un american get-beget, un şmecheraş, nici un negru - şi filmul mai avea şi meteori, vîjîind zgomotos pe lîngă rachetă, sfidînd astfel absenţa aerului din spaţiul interstelar.

(Vîjîitul, apoteoza apocrifă a analfabetismului ştiinţific, promovat de burghezi pîntecoşi care vînd produse-gata-stricate unor puştani cu acnee, care-l preferă pe John Landis lui Akira Kurosawa, aşa cum preferă şi cîrnaţii din zgîrciuri la grătar unei fripturi adevărate, este alături de noi chiar şi astăzi, în ciuda dezvoltării cunoaşterii generale asupra universului fizic deţinută de majoritatea adolescenţilor. Utilizarea lui cinică de către producători, regizori şi oameni din SFO, care „ştiu ei mai bine", cu generalizarea mincinoasă potrivit căreia „spectatorii vor să audă şuierul acela, ei nu se simt înfioraţi dacă n-aud un vîjîit ca lumea, atunci cînd ceva trece pe lîngă ei în spaţiu", este un exemplu profund al stupidităţii atribuită spectatorilor).

Traducerea Mihai Dan PAVELESCU

(va urma)

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT
Director tehnic:
Eustaţiu BĂLAN
Reclamă, publicitate, difuzare:
Titus Guvir – tel. 3.12.93.66
Tehnoredactare computerizată:
Ileana ANDREESCU, Antonela IVAN, Marian BORCA, Dan GROZA
Sorin PÎNZARU, Ovidiu RISTEA
Corectură:
Neguţa SEGĂRCEANU, Corina ROMAN, Helen TUDOR
Montaj offset:
Daniela TOŢAN, Daniela VARKOLA

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor
JURNALUL ®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor şef:
Marius TUCĂ

Camelia ONCIU

Lozuri speciale

Do se sprijini pe spătarul băncii:

- Azi am tras două lozuri speciale.

- Două? întreabă An, neîncrezător. De unde ai avut bani?

Do dă din umeri.

- Am avut.

- Şi?

- Unul a fost necîştigător.

- Şi celălalt?

Do priveşte mai întîi undeva departe, spre fîntîna arteziană, apoi spune:

- Celălalt era cîştigător.

An pufneşte nervos.

- Spune odată,ce era? Sau ai chef de glume...

- Vorbesc serios. Am cîştigat un loz *verde!*

- O fi fost abonamentul!

Do, agasat, tace, hotărît să nu mai scoată nici un cuvînt.

A început să picure şi cei doi au luat-o la fugă spre chioşc, ţinîndu-şi mapele transparente deasupra capului.

E multă lume în chioşc. O vreme privesc ploaia care răpăie pe asfalt, prin iarbă, prin flori. An îl trage pe Do deoparte:

- Povesteşte.

Do îşi şterge picăturile de ploaie de pe faţă. Scoate un carnet gros şi îl deschide la semn.

- Cît e ? 16,30?

Urmăreşte cu degetul succesiunea sferturilor de oră.

- Am trei ore libere. Ce-ar fi să merg chiar acum?

- Încă n-ai fost? exclamă cu entuziasm. Vin cu tine. De la 17 am de stat numai în casă.

Do se supără:

- Uite ce e, n-am chef de complicaţii. Anul acesta ţi-ai modificat programul de două ori şi ai dat vina pe mine.

- Te aştept afară şi nu sînt cu tine. O.K.?

Băieţii dau telefoane acasă şi anunţă că se vor plimba prin oraş. Mamele sînt îngrijorate. Verifică programele agăţate în hol şi le dau voie, speriînd să nu li se întîmple nimic grav.

În apropierea clădirii, cei doi băieţi îşi strîng mîinile, urîndu-şi reciproc succes.

***

Do pătrunde în holul mare, circular şi se opreşte aşteptînd să-l întîmpine cineva. Dar nu e nimeni în preajmă. Vede o uşă şi o deschide. Încăperea seamănă cu o agenţie de voiaj. Multe ghişee, multe M5-uri, fotolii şi măsuţe pe care sînt împrăştiate pliante.

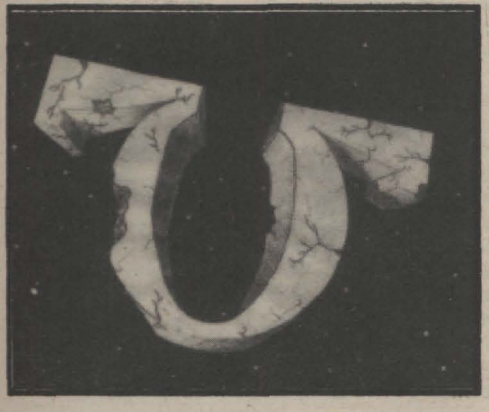

Do arată lozul special la primul ghişeu. Bărbatul îi zîmbeşte:

- Felicitări! Eşti norocos.

Apoi notează cîteva date într-un registru gros şi-l îndrumă spre ghişeul 2. Aici i se cere pentanalul personal. Aşteaptă tolănit în fotoliu zece minute, vreme în care se fac verificări şi confirmări ale acestor trei ore de timp liber. La ghişeul 3 semnează o grămadă de hîrtii, la următorul predă ce are în buzunare, mapa, pantanalul, iar la ultimul i se dau instrucţiuni. Primeşte o cartelă rotundă. În sfîrşit,e îndrumat spre o uşă.

Intră într-un hol circular, asemănător cu cel de la intrare, din care pornesc mai multe coridoare. Un bărbat îi perforează cartela şi-i spune arătîndu-i cele cinci coridoare:

- Alegeţi-vă singur drumul.

Porneşte pe cel din dreapta. E un semiîntuneric mov. Ajunge în alt hol circular. O femeie îi perforează altă rubrică. Din cele cinci coridoare îl alege tot pe cel din dreapta. Iese într-un fel de stadion imens, în care gazonul e amenajat cu pomi, clădiri, un părculeţ, maşini, ganguri, tonete. I s-a spus că în prima cabină telefonică găseşte capătul firului. Desface uşor nodul din jurul receptorului fără ton. Începe să facă ghemul. Firul verde trece pe o străduţă pustie.

E dezamăgit, credea că aici e într-adevăr *liber* să facă ce vrea, că nu mai e obligat să-şi consulte pentanalul. Totuşi, plimbarea are şi o doză de neprevăzut atîta timp cît nu ştia unde e capătul firului. Oamenii trec pe lîngă el nepăsători, fără să observe ghemul din mîna lui.

Aţa are un nod chiar în faţa unui mic local. Se aşează la o masă, comandă o omletă şi două beri. Între timp încearcă să desfacă nodul. Savurează berea, îşi aprinde chiar şi o ţigară. Pînă la urmă reuşeşte să desfacă nodul. E timpul să plece.

Porneşte pe aceeaşi stradă interminabilă, luminată de o puzderie de lămpi prinse într-o reţea suspendată deasupra oraşelului. În faţa cinematografului e o singură persoană. O fată blondă, cu părul lung. Do se bucură descoperind un nod chiar în dreptul ei.

- Bună seara.

Fata ridică privirea, parcă s-ar fi trezit din somn. Deschide gura într-un zîmbet *larg* şi-i răspunde:

- Bună.

E puţin derutat de reacţia ei. Îşi face de lucru cu nodul complicat. Fata îl îmbrăţişează şi îl sărută.

- Ce mai faci?

- Bine. Cum te cheamă?

- Lys. Şi-l mai sărută odată. Nodul s-a desfăcut. Do o cuprinde de talie şi pornesc după fir.

- Aici locuiesc eu. Intră.

Do e bine dispus. La urma urmei a cîştigat un loz verde, iar Lys e atît de drăguţă. Îl ajută chiar ea să desfacă nodul. La plecare îl sărută lung.

Ghemul a ajuns destul de mare şi incomod. Strada o coteşte la dreapta. Sînt din ce în ce mai mulţi oameni. Se apropie de o hală aglomerată, în care se văd trei şiruri lungi de tarabe. Intrarea e o poartă îngustă în faţa căreia se înghesuie bărbaţi şi femei. Do înfăşoară firul verde pînă la nodul pe care ştia că dacă ar încerca să-l desfacă va fi şi mai complicat decît celelalte. Aşează ghemul alături de celelalte, într-un colţ mai retras.

Oamenii îi fac semne să se apropie. Sînt bucuroşi că a sosit al 15-lea.

Pe un M5 îşi înscrie numărul cartelei. Peste cîteva minute se va da startul. Cineva îi explică

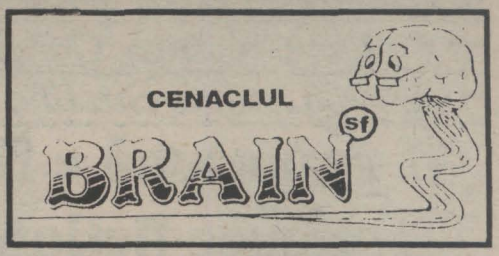

rostul jocului: trebuie să ceară o anumită sumă de bani, cu care va cumpăra cît mai multe lucruri. La urmă se va anunţa obiectul cîştigător.

Do ar fi vrut să-i întrebe care e premiul pus în joc, dar femeia grasă îl întreabă scurt:

- Cît?

- O mie, spune încercînd să pară indiferent, deşi se teme că a cerut prea mult.

Se aud în jur chicoteli şi rîsete înfundate.

- O mie, hi-hi, auzi, a cerut o mie!

- O să-i termine repede.

Luminile de deasupra intrării pîlpîie nerăbdătoare. Uşile se deschid şi grupul năvăleşte în jurul primei tarabe. E aşa de îmbulzeală, încît Do e smucit şi împins în toate părţile de mulţimea de gură-cască sau chiar de cumpărătorii participanţi. Cîţiva au luat-o înainte, cheltuind la întîmplare, dar la alegere, cel puţin.

Mulţimea se îndepărtează de prima tarabă, ca o colonie de larve care părăseşte frunza devastată pînă la teacă. Taraba rămîne goală, pînza albastră, pe care fuseseră expuse mărfurile e mototolită şi ruptă. Contoarele blocate sînt pline cu monezi.

Grămada s-a mutat la a doua tarabă. A treia e deja golită de avangardă. Se cumpără tot, orice, oricît de mic sau de ieftin, se caută chiar şi sub tejghele. E o mare plăcere să cumperi tot ce-ţi trece prin minte, sau tot ce atingi, să ai bani, să plăteşti. Do alege, la întîmplare, obiecte de menaj.

De la a zecea tarabă numărul cumpărătorilor s-a redus la jumătate. Do păstrează un avans de o tarabă faţă de grămadă. Cu ultimele monezi plăteşte un termometru. Are un sac plin cu mărunţişuri, colţurile lor ascuţite îi înţeapă spatele. Îi place comerţul acesta la întîmplare, fără rost. Îi dă impresia că se distrează grozav.

O voce felicită participanţii seriei B29.

- Folosiţi M5-urile pentru a afla rezultatele. Persoana cîştigătoare e aşteptată la „BUY PLEASURE".

Pe monitoare străluceşte întrebarea: „E CALD?": Do citeşte temperatura pe termometru şi apasă tastele calculatorului:DO, 21 °C. M5-urile fluieră şi anunţă numele cîştigătorului. Apoi un nou afiş.

- B30. SE ÎNSCRIU 15 PERSOANE. COMPLETAREA LISTEI ÎNCEPE DIN ACEST MOMENT. START!

Do nu se bucură, nici măcar, cînd primeşte *marele premiu*, un alt *loz verde* cîştigător. Predă sacul cu cumpărături şi se îndreaptă spre ieşire. Nodul se desface uşor. Ia ghemul şi înfăşoară restul de aţă verde. Un coridor îl duce direct în camera cu multe ghişee.

Predă ghemul şi cartela, îşi ia pentanalul şi lucrurile, semnează din nou cîteva hîrtii, refuză să scrie în caietul cu impresii şi iese din clădirea pe care altădată o privea curios să ştie ce minuni se petrec înăuntru. An îl strigă nerăbdător:

- Do, Do...

Cei doi băieţi se întîlnesc.

- Cum a fost? întreabă An cu ochii strălucind de curiozitate.

Do îi întinde lozul verde cîştigător şi i-l îndeasă într-un buzunar.

- Ai să vezi, nu-i chiar aşa cum se vorbeşte.

Adrian IONESCU

Vieţi subterane

Roco nu îşi dorise niciodată un mobil-car. Dar, dacă totuşi şi-l dorise vreodată, asta fusese demult, cînd era tînăr şi cînd credea că viaţa e simplă. Acum se resemnase. Lipea bucăţile de modelit sintetic, faţă de care nu manifesta vreun interes deosebit, muncind conform programului şi calificării: nici mai mult, nici mai puţin. Apoi se întorcea acasă, mînca, dormea şi iarăşi pleca spre vechea hală. Pierdea, în fiecare zi, cîteva ore pînă ajungea la lucru, dar se obişnuise.

Se trezea noaptea, se echipa cu balizele de semnalizare regulamentare şi emiţătorul cu ultrasunete, apoi pleca. Însă, din ce în ce mai des, simţea că oboseşte. Se apropia de vîrsta pensionării şi gîndul acesta îl făcea să suporte mai uşor rutina. În drumurile sale nocturne, rar mai întîlnea cîte un pieton singuratic. Se recunoşteau după culoarea balizelor. Se salutau şi flecăreau cîteva minute. Pe lîngă ei, cu viteze apropiate de cea a sunetului, treceau mobil-carele. Se înţelegeau prin semne sau folosind laringofonul. Apoi plecau mai departe.

Unul dintre prietenii lui Roco era Gemi; mai tînăr, încercase să ocupe un post de muncitor calificat, dar eşuase. Se încurca în limbajele de programare cele mai simple, iar maşinile deveneau tot mai complexe. Uneori îl încerca o amnezie rebelă, urmarea unui vechi accident. Renunţase cu părere de rău. Visul său de a strînge bani pentru un mobil-car, fie şi reformat, se spulberase. *Doar* cînd se întîlnea cu Roco şi privea autostrada, ochii îi *străluceau* pătimaşi. Roco îl consola, amintindu-i ultimul accident, cînd bătrînul Naik încercase o traversare a pistelor de oţel. În cîteva minute, mai multe mii de mobil-care explodaseră în ambuteiajul astfel creat. Se zvonea că Naik s-a sinucis în semn de protest. Au intervenit forţele de ordine, sectorul a fost izolat în grabă, iar ştirea nu a fost oficializată.

Gemi oftează, îl salută pe Roco şi pleacă. De un timp însă, Gemi nu e de găsit şi Roco e trist. S-a comunicat obligativitatea purtării unui microradar pietonal care cîntăreşte cîteva kilograme. Gemi a depăşit de mult greutatea prevăzută în certificatul de garanţie ce-i protejează picioarele şi Roco ştie că o zi lipsă la muncă înseamnă ştergerea din memoria computerului a numelui şi numărului de cod şi,implicit, sistarea aprovizionării cu alimente.

Roco e nostalgic, trist şi neliniştit. Nostalgic pentru că e ultima lui zi de muncă, trist că nu-l găseşte pe Gemi şi neliniştit în faţa noului statut de pensionar. Predă balizele de semnalizare, emiţătorul şi celelalte accesorii, fără de care e *interzis* să circuli la suprafaţă.

• • •

De cîteva zile, Roco a devenit pensionar. Se odihneşte, ascultă la radio şi *încearcă* să fie fericit. Din cînd în cînd iese din blocul subteran, alăturîndu-se celorlalţi pensionari ce privesc autostrada din chioşcul de vizitare.

Uneori se gîndeşte la Ania, nu-şi mai aminteşte exact chipul ei şi regretă faptul de a nu-şi fi cerut transferul în blocul de dincolo. Din cauza vibraţiilor, grinzile de susţinere învechite au cedat şi căile subterane de acces au fost blocate. Se vedeau de la marginea autostrăzii şi îşi vorbeau prin semne de lîngă balustradele fonoabsorbante. Asta nu a durat. Treptat, Ania a început să se schimbe. Părea tot mai dezinteresată şi grabnică. Pînă cînd nu a mai ieşit. Roco a aşteptat-o un timp, apoi a renunţat. Însă, uneori, credea că o zăreşte la marginea autostrăzii şi îi făcea semne. Ştia însă că nu putea fi ea. A încercat de vreo cîteva ori, dar nu a reuşit. Fiecare autostradă e concesionată unei firme, împreună cu blocurile subterane aferente. Vechile căi de acces, cîte mai rămăseseră, au fost zidite şi liniile de comunicaţie particulare întrerupte. Se vorbea despre *o revoltă* pe autostrăzile din zona estică. Ştirile însă erau vagi şi pe Roco nu-l interesau.

• • •

Pensionarea lui a coincis cu o recrudescenţă a accidentelor rutiere. Ca urmare, circulaţia pietonilor a fost permisă *doar* între anumite ore. Motivînd lipsa solicitării nervoase, bătrînilor li s-a înjumătăţit raţia de alimente. Însă Roco era mulţumit că se putea odihni. Un nou comunicat anunţa suspendarea permiselor de conducere pe mobil-care a celor ce au atins vîrsta pensionării. Încetinirea reflexelor, anunţa comentatorul, constituia premisa unor noi accidente indezirabile.

• • •

Roco privea autostrada şi era convins că adevărul e altul. Pistele erau supraaglomerate şi învechite, iar investiţiile noi ar fi presupus dezechilibrarea bugetului falimentar al federaţiei. Uneori Roco se gîndea să-l caute pe Gemi. Ştia totuşi că e greu, aproape imposibil, să obţii autorizaţie. Iar gîndul că trebuie să înhame iarăşi completul de avertizare nu-l încînta deloc. Accidentele s-au înmulţit, iar ieşirile subterane au început să fie încuiate şi circulaţia pietonală pe timp de noapte interzisă. Nu s-a decretat nici o lege în acest sens, dar *s-a acceptat* tacit acest lucru. Organizaţiile Mobil-car T.X. şi Mobil-car J.U.M. sînt destul de puternice să poată modifica legea, dacă e necesar. Uneori, noaptea, Roco ieşea să privească stelele sau dacă nu ieşea, avea sentimentul că e liber oricînd să o facă. Acum are nevoie de autorizaţie şi asta îl îndispune. Un lider al fracţiunii extremiste Mobil-car T.Z. a acuzat guvernul de indiferenţă în faţa actelor de sabotaj organizate de pietoni şi, în special, de pensionarii care şi-au pierdut acest drept.

Roco nu-şi aminteşte ca vreunui lider din Mobil-car T.Z. să i se fi permis pînă acum să folosească postul de emisie oficial.

Pensionarii sînt neliniştiţi, numărul accidentelor a crescut, iar ei sînt cei vizaţi de oficiali. Suspendarea traficului pe o reţea, duce la suprasolicitarea alteia şi căderea acesteia din urmă.

• • •

Perioada alegerilor a coincis cu împlinirea unui an de la pensionarea lui Roco. În tot acest timp s-a gîndit la Gemi şi Ani. Politica nu l-a interesat vreodată. Succesiunea la conducere a diferitelor partide nu a modificat în nici un fel viaţa sa. De astă dată însă, Roco devine interesat. Candidatul la preşedinţie al Mobil-car J.U.M.-ului, atacă violent îngăduinţa guvernului faţă de „balastrul constituit de pensionarii cărora trebuie să li se interzică accesul spre exterior". Roco nu strălucise niciodată prin inteligenţă, dar bănuieşte că undeva, unele resorturi sociale ascunse nu mai funcţionează cum trebuie şi că majoritatea deţinătorilor de mobil-care susţin înlăturarea bătrînilor care *reprezentau*, aşa cum spunea candidatul Mobil-car J.U.M.-ului, „un pericol".

După cîteva zile, într-o atmosferă sărbătorească, s-a anunţat numele viitorului preşedinte. Roco spera ca previziunile sale să fi fost eronate, dar n-au fost. Mobil-car J.U.M.-ul cîştigase.

Afară, Roco s-a întîlnit cu ceilalţi bătrîni. Nu-şi spun nimic, nici nu ar avea ce. Tăcuţi, privesc autostrada.

A doua zi s-a anunţat interdicţia părăsirii subteranelor de către pensionari. Pietonii urmînd să fie *dezafectaţi* şi *folosiţi* în alte scopuri. Legea intra în vigoare după douăzeci şi patru de ore. Roco urcă la suprafaţă conştient că o face pentru ultima oară. Nu e singurul. Priveşte cerul înnourat şi pistele nesfîrşite ale autostrăzilor. „Undeva, poate se întîlnesc", îşi spune Roco, şi o umbră de regret îl încearcă. El se mulţumise doar cu ce i se oferise, fără să pună întrebări şi fără să se revolte. Brusc, unul din bătrîni părăseşte grupul, fără să le vorbească şi fără să privească înapoi. Merge încet pe aleea îngustă dintre autostrăzi. Mai tîrziu, poate fi zărit doar părul alb fluturînd pe una din piste şi exploziile ambuteiajului.

Roco se lipeşte de balustrada fonoabsorbantă. Dincolo e o autostradă, după aceea o alee, o altă autostradă, repetîndu-se la nesfîrşit. „Undeva trebuie să se termine" îşi spune. Escaladează balustrada şi ajunge DINCOLO. Face doi paşi. Simte uşoare vibraţii sub tălpi. O umbră se năpusteşte spre el. Mai are timp să recapituleze anunţul dat cu o seară în urmă la radio, în care se menţiona itinerariul ce urma să-l parcurgă noul preşedinte şi un ultim zîmbet îi înfloreşte faţa.

„Poate..."

Dănuţ IVĂNESCU

Schiţă despre cei care nu s-au găsit

PROLOG

Saşa străbate străzi pustii cu un sentiment de nelinişte, iritantă nelinişte, cu atît mai iritantă cu cît nu se justifică, iar vîntul a adus, cine ştie de unde, un miros putred de ploaie şi acum tîrăşte frunze moarte pe asfaltul mort, însă el, Saşa, încearcă să fluiere şi fluieră sunete stridente, nu ştie să fluiere, nu l-a învăţat nimeni să fluiere, n-a avut niciodată nevoie de ştiinţa de-a fluiera, nici măcar de-a fluiera ca defulare, de aceea l-a cuprins o uşoară teamă, mai ales că de la un timp îl încearcă senzaţia că cineva îi îndrumă paşii spre un loc anume, pentru că la fiecare intersecţie picioarele încălţate civilizat, cu pantofi civilizaţi, peste ciorapi civilizaţi, urmează o direcţie proprie, fără nici o legătură cu creierul, deci i se fură posibilitatea de-a discerne, un tramvai care alunecă pe traseul impus de şine, un tramvai aproape bătrîn sau aproape tînăr ascultînd forfota venită de undeva din faţă, slabă la început, tot mai puternică apoi, „centrul oraşului", îşi spune Saşa-tramvaiul, remarcînd dreptunghiurile albe de hîrtie de mărimea afişelor lipite de-acum pe fiecare casă şi ajunge la o piaţă sufocată de o mulţime sufocată şi ea de ea însăşi, „deci iată oamenii, nici nu se putea altfel, orice oraş pustiu are măcar un om, pentru comparaţie nu de alta, iar ăsta are mai mulţi, chiar prea mulţi", gîndi Saşa în continuare, privind indivizii respectabili, se citea respectabilitatea pe feţele lor, respectabilitate şi preocupare pentru ceva important fără îndoială, dar îţi mai dădeai seama de asta şi după hainele lor, respectabilele lor haine de duminică şi după femei, căci şi femeile erau respectabile, soţiile şi fiicele unor oameni respectabili, deşi umblau toate goale, respectabile şi goale, Rita - femeia şnur alături de directorul Goldschmidt, cu burta rotunjită de prea multă bere, Eva - femeia dirijabil, soţia filiformului consilier Pahl, Marta - ţîţă-de-mîţă, fiica bancherului Vicente, palid precum un manechin de ipsos, pervers ca un vizir şi tot aşa i-ar fi putut trece în revistă pe toţi cetăţenii de nădejde ai urbei, care urmînd traiectorii browniene escaladau cu seriozitate carcase de tancuri, schelete de avioane şi alte asemenea rezultate ale digestiei războiului, căci nu-i oprea nici un obstacol, ei nu cunosc piedici de nici o natură, iar Saşa ar fi vrut să le strige: „- Ce faceţi, domnii mei, unde mergeţi, nu vedeţi că drumul vostru nu duce nicăieri?", dar n-a reuşit să bîiguie decît un „ - Hei!", care nu i-a lăsat totuşi indiferenţi, pentru că domnul Oda-gura-de-lup s-a oprit în dreptul lui şi l-a întrebat: - Cine eşti? Din ce trăieşti? Ce gînduri ai? Noi sîntem mulţi şi n-ar trebui să discutăm cu tine", iar Saşa a murmurat, mai mult pentru sine decît pentru ei: „Nu înţeleg!", cuvinte demolatoare de certitudini pentru alţii, dar numai pentru alţii, deoarece avocatul a continuat scîrbit: „Nu vezi afişele?", „Care afişe, mă rog frumos, aproape că strigă Saşa, dreptunghiurile astea albe de hîrtie?", „Da, da, afişele, insistă Oda-gură-de-lup. Sînt lipite invers". „Invers? Şi ce scrie pe ele?" „Scrie că oraşul a fost atacat cu nu ştiu ce armă bacteriologică şi trebuie evacuat urgent. Acum apare şi logica. Guvernul n-a vrut să stîrnească panica şi a dat ordin ca afişele să fie lipite invers, căci nu este nimic mai rău decît o mulţime în „panică". „Poate doar o mulţime indiferentă, se trezi Saşa spunînd, deşi nu gîndise nici un moment aşa ceva, îi venea doar să rîdă, să rîdă şi să se dea cu capul de pereţi, dar avocatul nu reacţionă în nici un fel la remarca lui, îşi continuă doar goana lăsîndu-l să mediteze la problema afişelor, asta-i şi spusese înainte de a pleca: „Meditează la problema afişelor!", iar Saşa meditä puţin, dar nu la problema propusă, n-avea rost să se gîndească la aşa ceva, nici măcar la conştientizarea cetăţenilor nu se gîndi prea mult, ci formulă doar mintal o propoziţie cu valoare de axiomă: „Oamenii ăştia nu pot fi aduşi la realitate decît prin ei înşişi", şi cum nu avea altceva de făcut decît să părăsească oraşul, mai ales că teama se transformase în panică, încercă să se întoarcă pe propriile-i urme, dar nu mai recunoştea nimic şi alergă năuc prin labirint, din ce în ce mai năuc, întîlnind din cînd în cînd Străzi-capăt-de-drum, care nu se înfundau brusc aşa cum ar fi fost normal, ci se îngustau treptat, pereţii caselor se apropiau deodată undeva în faţa lui, lăsîndu-i iluzia că nu va putea trece, şi după ore întregi de alergătură îşi zise că aşa nu mai merge, trebuie să încerce o pătrundere, ceea ce şi făcu în aceeaşi clipă, se repezi spre prima Stradă-capăt-de-drum întîlnită, iar ceea ce se întîmplă nu-l mira deloc, totul fusese o iluzie optică sau poate ceva mai complicat, oricum pereţii rămîneau în continuare paraleli, deşi vedea clar în faţă cum se apropie, şi la un moment dat îşi zise „Este un vis", după care se simţi ca o baterie descărcată, iar în faţa ochilor îi apăru un cerc măricel de iarbă arsă aflat în mijlocul unei poieni verzi.

Mihaelei

EPILOG

- Culoarea mea de astăzi este griul, pentru că sînt tristă fără nici un motiv şi asta-mi place! Mi-ar prinde bine cîteva străzi lucioase de ploaie ca nişte spinări de focă, o frunză-două...

- Sarah, eşti tîmpită! Altă explicaţie nu găsesc, zise Samuel continuînd să-şi picteze îngerii cu chip de hienă. De-abia mi s-a uscat cămaşa,iar pe tine te cuprinde tristeţea din nou! Mi se întoarce stomacul pe dos!

- Sînt eu vinovată că am părul negru ca dezamăgirea? Sînt eu vinovată că putrezim împreună? Sînt eu vinovată că mă-neacă tristeţea?

Apariţii editoriale 1992

1.Romulus Bărbulescu & George Anania: *„Cît de mic poate fi Infernul?"*; editura **Odeon**; 55 lei; 136 pagini

2.*** *„Povestiri după miezul nopţii"*; editura **Odeon**; 90 lei; 152 pagini

3.*** *„SF"*; editura **31C**; 65 lei; 60 pagini

4.*** *„Antares F2"*; editura **Baricada**; 120 lei; 160 pagini

5.Wolfgang Hohlbein: *„Charity – o femeie în Space Force"*; editura **Baricada**; 134 lei; 176 pagini

6.David Maine: *„Gherila galactică"*; editura **Porus**; 79 lei; 134 pagini

7.P.Stolze: *„Marilyn Monroe şi samuraii lui Moş Crăciun"*; editura **Abeona**; 250 lei; 332 pagini

8.Ph.K.Dick: *„Vînătorul de recompense"*; editura **Nemira**; 200 lei; 186 pagini

9.Gérard Klein: *„Seniorii războiului"*; editura **Nemira**; 198 lei; 162 pagini

10.A.E. van Vogt: *„Făuritorii de arme"*; editura **Nemira**; 199 lei; 192 pagini

11.M.Jeury: *„Poney – Dragon"*; editura **Multistar**; 216 lei; 268 pagini

12.R.Belfiore: *„Oul lui Zeltar"*: editura **Brâncuşi**; 200 lei; 190 pagini

13.C.Léourier: *„Omul care ucise iarna"*; editura **Brâncuşi**; 200 lei; 192 pagini

14.R.Bachman: *„Fugarul"*; editura **Orion**; 199 lei; 206 pagini

15.V.Colin: *„Babel"*; editura **Nemira**; 150 lei; 152 pagini

16.P.Benoît: *„Atlantida"*; editura **Saeculum**; 170 lei; 174 pagini

17.O.L.Hörer: *„Transhumanţe galactice"*; **Editura Tehnică**; 180 lei; 160 pagini

18.W.Marin & C.Cozmiuc: *„Rebeliune în cosmos"*; **Editura Tehnică**; 190 lei; 170 pagini

19.I.P.Culianu: *„Hesperus"*; editura

Univers; 185 lei; 156 pagini

20.G.Schwartz: *„Cochilia"*; editura Forum; 225 lei; 300 pagini

21.A.Soussan: *„Octombrie II"*; editura Artemis; 242 lei; 284 pagini

22.*** *„Povestiri stranii"*; editura Recif; 100 lei; 62 pagini

23.A.Petrescu: *„Apocalips"*; editura Wottan; 200 lei; 235 pagini

24.Leb Peter: *„Euthanasie"*; editura Editis; 150 lei; 110 pagini

25.Jules Verne: *„Castelul din Carpaţi"*; editura Universitar; 135 lei; 148 pagini

26.Jules Verne: *„În faţa steagului"*; editura Sibila; 200 lei; 178 pagini

27.E.Zaicu: *„Vara enigmelor"*; editura Gh. Asachi; 120 lei; 168 pagini

28.A.R.Beleaev: *„Omul amfibie"*; editura Cezareea; 108 lei; 192 pagini

29.P.Vejinov: *„Fluturi albaştri"*; editura Centaurus; 180 lei; 160 pagini

30.I.Asimov: *„Caverne de oţel"*; editura Univers; 300 lei; 254 pagini

31.A.Bevilacqua: *„Simţuri vrăjite"*; Editura Fundaţiei Culturale Române; 264 lei; 222 pagini

32.O.Bufnilă: *„Jazzomania"*; editura Plumb; 160 lei; 200 pagini

33.A.E van Vogt: *„Arsenalele din Isher"*; editura Nemira; 200 lei

34.N.Spinrad: *„Solarienii"*; editura Nemira; 250 lei

35.R.Sheckley: *„Omega"*; editura Valdo; 200 lei; 166 pagini

36.K.Capek: *„Război cu salamandrele"*; editura Tinerama; 225 lei

37.A.Heinlein: *„Stea dublă"*; editura Cristian; 250 lei;190 pagini

38.L.Aldani: *„Eclipsă 2000"*; editura Univers; 370 lei; 348 pagini

39.J.Rosny – Aîné: *„Navigatorii infinitului"*; editura Brâncuşi; 200 lei; 220 pagini

40.C.Rusu: *„Întîmplări la domiciliu"*; editura Doris, 100 lei; 95 pagini

- Se poate scăpa de mătreaţă, darămite de tristeţea asta bovină! Ai încercat măcar?

- Tristeţea este un organ vital de-al nostru şi nu-mi poţi cere să mi-o extirp singură! Ar fi prea dureros! Şi-apoi nici n-are rost!

- Dar ce are rost, mimoză clăpăugă? Să ne chinuim unul pe altul? Cînd te-ai enervat prima oară s-a uscat prăpăditul ăla de pom, cînd te-ai bucurat c-ai cîştigat la table a dat o căldură de-mi fierbeau creierii! M-am săturat, înţelegi? M-am săturat!

Între timp Saşa se zbătea în iarbă cu mîinile la urechi, spasmele fiind cu atît mai violente cu cît tonul vocilor era mai ridicat. Rîma tăiată în două de un cuţit acustic. Şi Sarah îl privea ca atare: ca pe-un vierme. Doar Samuel se aplecă spre el şi îl mîngîie matern pe păr.

- Iartă-mă, Saşa! Te rog, iartă-mă! Nu ştiu cum dracu' fac, dar uit mereu! Scorpia-i de vină!

- Uite cum plouă! Vezi? Plouă! Ploaie tăcută, ploaie nebună, nu-i nimeni pe lume să-ţi spună: cazi, udă-mă, înmoaie-mă, pe spate răstoarnă-mă!

- Oricum, ceva lipsă tot are fetiţa asta! Eşti sigură că nu te-a îngrămădit vreun golan pe strada 82 cînd aveai treişpe ani? Te-ai acrit ca vinul într-un butoi fără cep.

Ploaia se prăvălea molcom din tării, pierzîndu-se în gazonul ce ţinea de jur împrejur cît vedeai cu ochii. Arar se iţea în el ochiuri de pămînt negru şi apoi iarba se închega la loc, iar desimea firelor se trolenea din nou. Fără a socoti foşnetul ploii, nu se auzea decît rumegatul unui melc, care ajuns la potecă privea cu duioşie lăcaşul tăcut şi umbros unde trăiseră toţi ai săi şi unde îşi petrecuse perioada cea mai bună din viaţă. Iar gîndurile femeii s-au înnegrit peste noapte, ca norii cerului cînd un potop de ploaie stă gata să se frîngă pe pămînt şi a pus mîna în dreptul ochilor.

Cei trei stăteau ciuciţi lîngă falnicul stejar uscat, îndurînd chinurile la care muma natură îi supunea ca pe nişte fii risipitori ce erau.

- S-o luăm de la capăt, murmură Samuel.

- Întotdeauna o luăm de la capăt, fie că vrem sau nu!

- Mă iertaţi, dar eu nu particip! se scuză Saşa. Apa asta rece mă înebuneşte. O simt pe piele de parcă îmi face cineva frecţie cu iceberguri!

- Nu-i nimic Saşa, o să-ncerc eu cu Sarah!

- Acum nu ştiu cît timp ne-am trezit aici toţi trei! Cine ne-a adus?

- Tocmai asta trebuie să descoperim, Sarah puiule! Încearcă te rog să te concentrezi! Lasă cafeaua şi prăjiturile cu frişcă la care-ţi zboară mintea. Ştii foarte bine că de mine nu te poţi ascunde.

- Ce-i drept cuvintele mele sînt de prisos, cuvintele mele din piele şi os, alunecă, se sfarmă, zboară şi nu e pentru întîia oară.

- Deci zacem aici de vreo două săptămîni! Sau de vreo doi ani! Oricum ceva în genul ăsta!

- Într-adevăr, exactitatea este pentru matematicieni, dar pînă şi visele au legile lor! Continuă, te rog, Samuel, de ce te-ai oprit?

- De fugit nu putem fugi! Nu ne lasă cercul de vopsea! Trebuie să recunosc, eu am încercat din nou azi noapte să trec peste „tuşă" şi nu mai este, cred, nevoie să vă explic ce dureri cumplite am avut! Cineva ne veghează!

- Nu mai mult decît altădată, dar oricum mai puţin decît cred ei!

- Sarah, iubito, nu mă mai întrerupe, pentru că iar îmi ies din fire şi-l chinui pe prăpăditul ăsta de Saşa! Deci trebuie să descoperim ce vor de la noi. Da, ai dreptate Sarah, gîndeşti corect, nu ştim nici măcar cine ne-a închis aici! Ai noştri sau ei? Dacă sînt ai noştri am putea să ne înţelegem pînă la urmă, dacă nu... Despre ei n-avem nici cea mai mică idee. Doar că la întîlnirea pe care am avut-o, întîlnirea asta este singurul lucru comun dintre noi trei, ne-au citit ca pe-o carte, ba chiar şi inconştientul ni l-au sondat, l-au scos din noi ca sîmburele din măslină. Da, Sarah, ai dreptate, ar mai fi faptul că am rămas sensibilizaţi într-o anumită direcţie.

Aşa cum gîndeşte Saşa, n-am uitat măi băiete, că tu ai emis ipoteza asta, noi am putea avea rolul unor senzori sau ceva în genul ăsta, nu găsesc un cuvînt mai potrivit. Un fel de camere de luat vederi, de microfoane şi aşa mai departe, cu care ei vor să cunoască omenirea şi pe oameni. Scopul? Poate fi oricare!

- Nu cred în ură, nu cred în pîine, nu cred în azi, nici în ziua de mîine!

- Sarah, te rog nu mai bate cîmpii! Şi pe deasupra mai ai şi nişte gînduri de mă doare capul numai pînă le descurc! Începi să mă plictiseşti cu chestiile astea!

- Dar este foarte adevărat ce spune ea! Iar cu plictiseala... Ar trebui să scrie cineva un roman sau măcar un poem despre cum se poate muri, în viaţă fiind, de plictiseală! O dovadă a importanţei care i se dă este nuanţarea conceptului şi mărirea familiei de cuvinte cu sensuri aflate în preajma lui. Spleenul s-a născut totuşi în secolul nostru!

Samuel, ascultător aparent impasibil al peroraţiei, scoase chibritul din buzunar şi aprinse un băţ. Suficient pentru ca Saşa să se prăbuşească din nou în iarbă, cu mîinile la ochi de data asta şi să se zvîrcolească de parcă ar fi reclamat un penalty.

- Iartă-mă, Saşa, dar mi-era teamă că n-ai să te opreşti!

- Pînă la urmă tot o să mă omoriţi dacă mai stau mult aici! Acum iar n-o să mai văd nimic două ore!

- Şi? După astea două ore o să ne spui cîte frunze are eucaliptul ăla de la orizont!

- Noi vorbim şi poate că lîngă Havana înfloreşte o orhidee.

- Sarah are dreptate ca întotdeauna! Ar trebui să ne culcăm!

Şi toţi trei se îndreptară spre cele trei paturi metalice, ca de spital, aflate lîngă tulpina copacului uscat. S-au trîntit pe saltelele mirosind a febră, nu înainte de a se descălţa, ca nişte oameni civilizaţi ce erau, şi au adormit aproape instantaneu. Spun aproape pentru că şi lumina întîrzie uneori.

După aceea paturile din margini s-au apropiat de cel din mijloc şi s-au contopit într-unul singur de parcă s-ar fi suprapus nişte umbre. Pe singura saltea dormea acum Saraşamuel.

Ar fi interesant de ştiut cîte perechi de pantofi zăceau în iarbă.

Pavel AMNUEL

Urmez traseul

1

Se cufundau în noapte. Sau poate în zi? Oare ce-o fi, chiar acum, *dincolo* de norii aceştia, Soarele sau stelele? Muhin se îndreptă şi privi în înalt, forţîndu-se să distingă în bezna deasă a calotei atmosferice onduleurile straturilor joase de nori. Nu văzu însă norii, ci doar navele „Pallas" şi „Tinius", care se îndreptau spre vest, intrînd în curenţii aerieni. De jos semănau cu nişte flăcări ce dansează cu stele rătăcitoare.

„A sosit ora şi pentru mine", gîndi Muhin. Dar unde sînt Krûger şi Manevici? Chiar au plecat, însă nu se văd şi nici nu se mai aud. „A sosit ora şi pentru mine". Repetă cuvintele, ca şi cum nu reuşea să se obişnuiască imediat cu ele. Nu putea să se mişte din loc, fiindcă în fiecare secundă îl invada o lume nouă de senzaţii, de sunete, de miresme. Uraganul cîştiga în violenţă, vîntul se prăvălea acum cu întreaga forţă a unei prese hidraulice. În preajma lui un pîrîu şerpuia nepăsător: era piatră ponce topită, curgea în crăpăturile solului lăsînd impresia unui arbore portocaliu cu o întinsă reţea de ramuri.

Muhin îşi muie un deget în pîrîu. Era călduţ, plăcut. Îşi cufundă în lavă cele patru mîini, apoi, ajutîndu-se cu picioarele, coborî în albie. Pîrîul îi ajungea pînă la brîu. Îi venea uşor să urmeze curentul. Mergea împroşcînd piatră ponce, stropi strălucitori ţîşneau în toate părţile. Îl prindea în căuşul palmei şi-i azvîrlea în aer. Ţăndările luminoase nu cădeau, vîntul le înhăţa şi ele sclipeau mult timp în întuneric, aidoma jarului pe cale să se stingă.

În depărtare – nu-i vedea, dar îi ghicea, datorită simţului său de orientare – se înălţau munţii. Un haos de piatră care se rostogolea din loc în loc. Încă patru kilometri. După aceea, pîrîul va face un cot, iar el va trebui să se oprească şi să cugete la folosirea picioarelor. Să-i ceară lui Chapoval programul de readaptare. La antrenamente totul păruse simplu. Fusese chiar plăcut. Iar el era curios cum va răspunde comenzilor propriului său corp. Aici... e GROAZNIC! Da, într-adevăr, ...asta poate să-l coste viaţa!

Îşi alungă gîndurile prosteşti. Trebuie să muncească, de succesul lui depindeau şaptesprezece vieţi omeneşti, şi el o luase razna, se aruncase în pîrîul ăsta ca un peşte, în loc să cheme „Pallas", pe morocănosul Goddard, pe Chapoval, cel *plin de sine*. *„Pallas" se şi afla la locul* stabilit, iar ora legăturii sosise.

Grafică: Victor TRIFAN

Se concentră, închipuindu-şi că-şi ia zborul despicînd vălătucii îndărătnici. Văzu deasupra stelele şi luminile navei. Simţi un şoc interior, şi-şi dădu seama că se stabilesc legăturile. Cu voce joasă, ca şi cum uraganul n-ar fi urlat, stîncile n-ar fi izbit cu zgomot, iar lava abia ar fi foşnit în pîrîu, spuse:

– Aici Experimentator doi. Urmez traseul...

2

Goddard avea mereu impresia că a uitat ceva important. Se gîndea la asta, în vreme ce „Pallas" pătrundea în atmosfera lui Venus. Nava abia înainta, pe dinafară semăna cu un batiscaf, iar Goddard îşi închipuia că e un căpitan de cursă lungă, şi-i venea poftă să comande: „Doi rumbi la tribord, ţine capul". De altfel, se pregătise pentru încercări în adîncul Oceanului Indian. Accidentul de la bordul „Impetuosului" îi încurcase toate planurile. Nava planetară cu echipaj îşi pierduse direcţia deasupra zonei polare a lui Uranus. Legătura se întrerupsese imediat, dar radarele ghidaseră încă o jumătate de oră vasul care se cufunda în atmosfera vîscoasă a uriaşului. Asta fusese în urmă cu o săptămînă, şi probabil că oamenii mai trăiau, chiar dacă erau apăsaţi de o gravitaţie aproape dublă. Dar era imposibil să fie salvaţi, nici o navă nu-şi croise încă drum pînă în fundul oceanului atmosferic uranian, iar acolo, în adîncuri, vîrtejurile necruţătoare şi exploziile puternice ar fi făcut dintr-o cercetare obişnuită un chin sortit eşecului.

Atunci, cu şase zile în urmă, Chapoval declarase: „Vom găsi nava!". Goddard protestase în şedinţa Comitetului, intervenise în presă şi pînă la urmă pierduse. Posibilitatea de a salva echipajul de pe „Impetuosul" avusese cîştig de cauză în faţa argumentelor sale. Comitetul autorizase un experiment pe Venus şi, ce era mai supărător, tocmai pe el îl desemnaseră s-o conducă. La UNESCO nu exista un genetician mai potrivit pentru experienţe periculoase decît Goddard.

Toate acestea reprezentau pur şi simplu o aventură. De la început şi pînă la sfîrşit. Lucrările lui Chapoval asupra S.G.C. (sisteme genetice comandate) erau, firească, nemaipomenite, dar el declarase în urmă cu un an că trebuia să se treacă la experienţe cu oameni. Goddard fusese neplăcut impresionat, şi sentimentul său de repulsie inspirat de uşurinţa manifestată de Chapoval faţă de munca sa, ca şi faţă de Experimentatori, rămăsese. Tocit, în subconştient poate, dar totuşi prezent.

O, ce posibilităţi se spunea, referitor la cromozomii programaţi. Dar el, Goddard care îşi consacrase patruzeci de ani din viaţă geneticii moleculare, avea în vedere înainte de toate, problema personalităţii, lipsită de vreo legătură cu genetica. Am învăţat (Chapoval fie lăudat!) să modificăm omul astfel încît să supravieţuiască în orice fel de mediu: pe fundul oceanului, în flăcările unui incendiu sau în îngheţul spaţiului cosmic. Dar, în acest scop, numai învelişul, corpul, forma exterioară se modifică, principalul, creierul, rămîne neschimbat! Şi iată adevărata problemă: ce se întîmplă cu lumea interioară a Experimentatorului, cu esenţa sa umană. Totul e foarte complex, sînt necesari ani întregi de muncă. Şi tocmai acum catastrofa de la bordul „Impetuosului"... Cît de enervantă este graba asta!

Într-adevăr, dacă avem în vedere presiunea timpului, experienţa nu a fost rău organizată. Au fost respectate toate regulile: există grupul planoarelor de urmărire, batiscafele auxiliare de urgenţă, cele două nave planetare ce-şi corijează reciproc acţiunile. Un foarte bine dotat laborator medical. Modelarea neîntreruptă a situaţiei de pe traseu. Predicţia transformărilor necesare. Controlul comportamentului Experimentatorilor. Dar toate acestea erau în spaţiu, în timp ce pe Venus, pe această plită încinsă la roşu, se găseau doar nişte oameni: Muhin, Krûger, Manevici.

Ridicînd capul, Goddard îşi privi colaboratorii. La dreapta, cu eternul său surîs optimist, Alexandre Chapoval. Nici măcar nu se uită la difuzoare, convins că variaţii (ce cuvînt a putut să inventeze, nu sînt oameni, ci variaţii!) vor efectua legătura. La stînga Gorelov. Rezervat, liniştit, prea mare pentru microcabina lui „Pallas". „Şi el e optimist", îl trecu prin minte lui Goddard. Voia să lucreze cu Chapoval, nu putuse suporta însă antrenamentul, şi acum să făcea că nu-l interesează decît pilotajul. Experimentatorii sînt de competenţa dumneavoastră, mister Goddard. Da, Experimentatorii sînt de competenţa lui, iar dacă se întîmplă astăzi ceva în cazanul arzător al lui Venus, el, Goddard va insista ca nava de salvare pentru Uranus să plece fără variaţi. Se va bate pentru întreruperea acestor experienţe. Pentru multă vreme. Pentru o sută de ani!

Unde e legătura? Trei mici scîntei verzi pe ecranele de urmărire, toate trei în mişcare. Goddard se neliniştì: au şi trecut cinci minute, cît timp Muhin, Krûger sau Manevici nu cheamă, nu se poate face nimic. Cine va chema primul? Manevici? Are o voce de bas tărăgănat, ca un jeleu ce se scurge încet. Krûger vorbeşte cu glas moale, comunicările lui sînt foarte emoţionante, pentru el se teme Goddard cel mai mult. Cu Muhin totul e cum nu se poate mai simplu. Mai simplu, deoarece S.G.C.-ul lui Muhin e mai elaborat. O adaptare aproape instantanee, fără intervenţia conştiinţei. Şi apoi, caracterul lui Muhin este mai puţin capricios. El nu face nimic ilogic, raportează calm, cîntărindu-şi cuvintele. Care dintre ei va vorbi primul?

3

Pe Chapoval îl dureau dinţii. O durere surdă, continuă. Îşi sprijinea obrazul cu mîna, surîzînd cu un aer suferind. Ar fi vrut să se ridice, să alerge pe culoarul strîmt, dar Goddard, în stînga sa, cu sprîncenele încruntate privea tabloul, ca şi cum s-ar fi aşteptat să vadă aparatele sărind din lăcaşuri. Aşa e felul lui Goddard: să-şi facă morocănos munca, fără să creadă în succes.

Peste suferinţă, o amintire îşi croieşte drum: încercase să convingă Comitetul să-l numească pe Goddard nu observator UNESCO, ci director al expediţiei. Doar nu vreţi, spusese, să fie compromisă pe Venus şi tentativa de salvare de pe Uranus! Goddard e împotriva variaţilor! Împotrivă, fireşte, dar arată-mi un singur lucru pe care Goddard să nu-l fi dus la bun sfîrşit. Nu ştie să-şi aleagă subiectele, îi vin mereu idei abracadabrante în genul: încrucişarea unor reptile de pe Pămînt, Marte şi Ursa Mare. Nu are intuiţie ştiinţifică, scînteia divină, cum se spune. Dar, în schimb, are mînă de fier. În ochii lui Goddard, orice problemă pare epuizată. Şcoala clasică a lui Esposito. Goddard şi-a făcut stagiul de bursier la Roma şi a studiat patru ani genetica unui oarecare mamifer sud-american uitat. Teza nu i-a adus lauri, dar Goddard a învăţat ce înseamnă răbdarea. Pentru tot restul vieţii. Ce contează dacă este împotriva variaţilor? E mai sigur decît o grămadă de entuziaşti. În momentul critic, aceştia îţi aruncă pe cap întreaga responsabilitate.

Chapoval se considera profan în probleme de organizare. „Eu sînt savant, nu organizator", declara, cu mîndrie. El se ocupa de ştiinţă, pregătea un program pentru S.G.C., îi antrena pe Experimentatori, nu insista cine ştie cît pentru realizarea unei experienţe în spaţiu. Ştia că nu venise încă vremea, nu exista conjunctura favorabilă, majoritatea celor din Comitet ar fi fost împotrivă. Incidentul de pe Uranus pica la ţanc. Necesitatea vitală decidea, firesc, în favoarea unei probe de control pe Venus şi în cea a pregătirii unei expediţii de salvare pe Uranus, în condiţii infinit mai complexe.

Trebuia să-i salveze pe oameni. Şi o întreagă ramură a biologiei cîştigase astfel drept de cetate: genetica mutaţională a fiinţei umane. Ideea era veche, data din anii lui de studenţie: adaptarea organismului prin comandă volitivă la condiţiile oricărui mediu. Laboratorul lui Chapoval crease gene comandate, supuse curenţilor bioelectrici ai creierului. Aceste molecule goale, fără un bit de informaţie, deveniseră baza unei descoperiri.

Experienţe pe animale! Şoarecele nu înţelegea ce se întîmplă cu el. Vedea o bucată de cîrnaţ, şi saliva. Dorea atît de mult să-l mănînce, încît se identifica cu bucata grasă, acoperită cu piele fină. Îşi schimba forma, după un minut sau două ajungea un hibrid neverosimil: jumătate şoarece, jumătate cîrnaţ. Creierul lui pricepea, în sfîrşit, că se întîmplă ceva straniu, instinctul de teamă îşi făcea datoria, şoarecele redevenea şoarece.

Pavel Amnuel

Formaţia lui Pavel Amnuel ar putea fi calificată drept un atú necesar, nu şi suficient, suficient, nu şi necesar. Am, totuşi, un atú, dacă e să ne luăm după statistici, pentru un scriitor de S.F.: este licenţiat în fizică al Universităţii din Baku. Într-adevăr, în scrisul său (scrie S.F. de la 15 ani) este de recunoscut şi apreciat siguranţa cu care autorul a peste 40 de comunicări de specialitate manipulează elementul ştiinţific. Dar, şi de la acest „dar" începe literatura. Amnuel fizicianul este dublat de un creator de imagini pe cît de neobişnuite, pe atît de convingătoare: suprafaţa planetei Venus, cadrul povestirii de faţă, este nu numai o lume a temperaturilor şi presiunilor uriaşe, a reacţiilor chimice violente, a convulsiilor tectonice, ci şi un spaţiu al viziunii impregnate de un lirism aspru şi ciudat. Descoperim în aceste pagini, fapt semnificativ pentru nivelul de înţelegere a S.F.-ului la care se află autorul, una dintre acele rare şi valoroase invenţii S.F. care vorbesc despre adevărata esenţă a genului: ATIVAZIA, boală profesională întîlnită într-o profesiune imaginară, este dedusă logic dintr-o situaţie neobişnuită, iar la capătul acestei logici ţîşneşte, surprinzător, umanul pulsatil şi impalpabil, atît de greu subordonabil logicilor pe care le-am putut gîndi pînă acum.

Pesimismul pare o atitudine mai profitabilă estetic decît optimismul. „Urmez traseul"... este una dintre preţioasele povestiri S.F. care reuşeşte, în acest sfîrşit de secol nervos, să insufle, cu sobrietate şi vigoare, fără didacticism, festivism şi petitio principii, încredere în viitorul speciei umane.

Cristian Tudor POPESCU

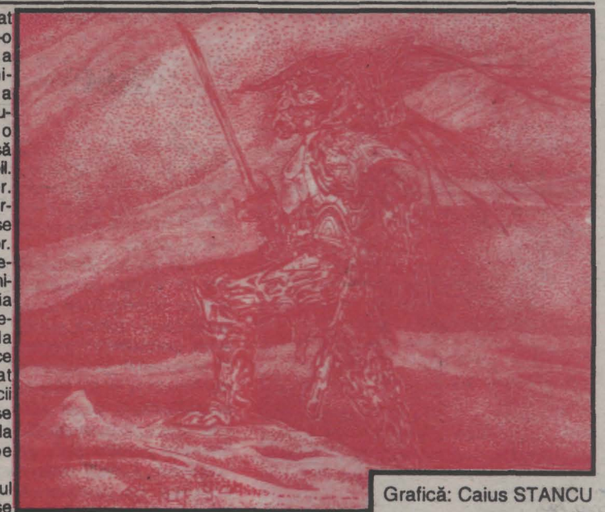

Grafică: Caius STANCU

Apoi Chapovala a învăţat nişte maimuţe să respire într-o atmosferă de clor. Era greu, a făcut să moară zeci de animale. L-a apucat disperarea, a abandonat experienţa şi a reluat teoria, dar tocmai atunci o maimuţă a înţeles că vrea să trăiască, chiar dacă e imposibil. Şi a început să respire clor. S.G.C.-ul, ascultînd de puternicul instinct al vieţii, schimbase chimismul procesului respirator.

În ciclul următor de experienţe, Chapoval a învăţat animalele să asimileze energia sub orice formă, fie că provenea de la Soare sau de la sobă, fie din procesele chimice sau de la cel mai apropiat transformator electric. Şoarecii varianţi nu mai veneau să se uite la cîrnaţ, se întindeau la soare sau se năpusteau pe electrozi.

Şi numai atunci, la zenitul gloriei, Chapoval îşi publicase prima carte: „Mutageneza bioelectrică dirijată de sisteme comandate". A luat cuvîntul, cu ocazia emisiunii stereofonice europene, declarînd cu modestie că avea să se ocupe de genetica mutaţională a omului. Existau amatori?...

O zmucitură a motoarelor modifică orbita lui „Pallas", şi nava rămase suspendată la 500 de kilometri deasupra traseului. Dinţii îl mai dureau şi Chapoval înghiţi o tabletă. Dar *aceasta nu putea să-l ajute*. Durerea era de natură nervoasă, ar fi încetat doar prin suprimarea tensiunii create de experienţă. Totul mergea bine: varianţii aveau să stabilească legătura, iar el, Chapoval, va spune surîzînd:

– Trebuie să vă simţiţi bine acum...

Şi nu va mai suferi.

4

Krûger zăcea cu faţa la pămînt, întinzîndu-şi trupul mare, acoperit cu solzi asemănători unei scoarţe. Se simţea foarte rău. Manevici vedea cît de grav era accesul de ativazie, dar nu putea să-l ajute. Emo Krûger este un om cu voinţă, trebuie să-şi învingă singur slăbiciunea.

Ativazia nu afectează trupul, ci psihicul. Ai vrea să intri în mare, să te zbengui în valuri, să respiri fumul unui foc de tabără, dar te apucă groaza la vederea cioturilor de braţe, a solzilor ce ţin locul pielii înnegrite de răsuflarea verii, a pieptului puternic, ridicat desupra valului. Se produc mişcări involuntare. E ca şi cum nişte cleşti de temut ameninţă să te prindă de gît şi să te strîngă cu furie. Acumulate, aceste senzaţii pot să ducă la o prăbuşire psihică; rezultatul experienţei depinde în întregime de voinţa Experimentatorului.

Chapoval, căruia Manevici îi ceruse instrucţiuni, îl sfătuise să aştepte. „Imediat ce Krûger îşi va recăpăta cunoştinţa, pune în aplicare consemnele de modificări externe".

Krûger se întoarse pe spate, cele două perechi de braţe, îndoindu-se îi împinseră torsul în sus.

– Mă simt rău, spuse, rămînînd imobil. Mă străpunge. Ăsta nu e corp, e sită.

– Nu mişca, ordonă Manevici. Mă duc să caut un adăpost.

Ghearele sale puternice spintecau cu uşurinţă stratul poros de tuf. Manevici încercă să nu se gîndească la mîinile pe care le avea: erau incapabile să ţină un creion, incapabile să apese pe claviatura unui calculator. Erau bune numai să sape pămîntul, să arunce pietre grele. Plăcile dure ale carapacei pe care Manevici o făcuse să-i crească pe palme, după directivele lui Chapoval, semănau cu un bandaj. Erau comode, dar înspăimîntător de neobişnuite, nu-şi dădea seama, pe moment, cum trebuie să se servească de ele. Mîinile acţionau de la sine, creierul funcţiona independent. Nu avea decît să cheme „Pallas" şi să pună această întrebare retorică: Spuneţi-mi, deci, ce se va întîmpla dacă îndoi chestia asta din cot?

Lui Manevici i se păru că găsise ceea ce căuta. O răcoare se degaja din adîncurile solului poros. Ghearele i se ciocniră de suprafaţa tare a unei pietre.

Piatra era colţuroasă şi grea. Manevici o răstumă anevoios, împingînd-o cu picioarele. Descoperi astfel o deschizătură ovală de unde ţîşnirâ, într-un jet brun-murdar, vapori sulfuroşi. Scoase un strigăt, căruia îi răspunse ecoul atenuat al cavernei.

„Nu e adîncă, îşi spuse. O ascunzătoare bună". Instrucţiunile interziceau pătrunderea în peşteri, de unde legătura cu vasul spaţial era greu de menţinut, aşa că Manevici îl chemă pe Goddard. Dar nu aşteptă răspunsul. Nu era timp, Krûger trebuia să se odihnească. Toate conversaţiile, întrebările, instrucţiunile, pe urmă.

Trecerea, îngustîndu-se, cobora în pantă rapidă. Pietre mici căzeau de sus. Manevici se tîra, sprijinindu-şi cele două perechi de mîini de pereţii puţului. Panta forma o curbă, iar jos, brăzdat de fisuri arzînde, curgea un rîu subteran de piatră ponce topită.

„Trebuie să mă întorc, gîndi Manevici. E periculos. Chapoval trebuie să fie pe cale de a calcula variantele pe computerul lui şi ne va da indicaţiile sigure". Dar, de sus, Krûger se prăbuşi cu toată greutatea. Amîndoi, pierzînd orice sprijin, se rostogoliră pe pantă.

Manevici îl culcă pe Krûger pe malul rîului, şi acesta adormi imediat. Gigantica lui buză inferioară, uşor răsfrîntă, îi descoperea gingiile fără dinţi.

Curentul de lavă lumina caverna cu o radiaţie infraroşie. Excrescenţele scorţoase de pe pereţi păreau nişte şerpi gata să se repeadă la oricine ar fi încercat să le tulbure cu o exclamaţie imprudentă liniştea, neclintirea de piatră. Rîul aproape că nu emitea lumină în gama vizibilă. Întunericul nu era sfîrşit, decît de fulgerele rare din adîncul cavernei, departe în aval.

Auzind un plescăit greu, Manevici alunecă şi era cît pe-aci să cadă. Ceea ce văzu îi făcu să se lipească de stîncă şi să-şi ducă instinctiv în faţă ghearele ascuţite de oţel ale mîinilor sale puternice!

VA URMA

Traducerea: Constantina PALIGORA

Politică şi S.F.

– interviu cu domnul Alexandru Mironov, preşedintele ProCon S.F. –

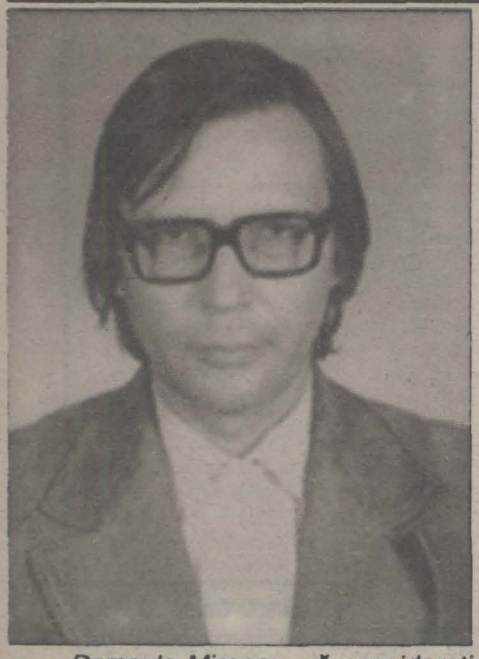

– Domnule Mironov, vă consideraţi un om politic?

– Nu, defel. Am fost consilier prezidenţial pentru mass-media, deci responsabil cu imaginea Preşedintelui, adică a României. Dar nu sînt membrul niciunui partid politic.

– Ştiu că destinul v-a purtat prin multe posturi şi că aţi îndeplinit diverse funcţii: profesor de matematică, sportiv, redactor, editor, reporter, ziarist, scriitor, consilier prezidenţial; ce vă consideraţi a fi din toate acestea, dumneavoastră pentru dumneavoastră?

– Întrebarea mă lasă perplex, nu mi-am pus-o niciodată pînă acum. Soţia, caracterizîndu-mă, spune că de fiecare dată sînt ceea ce fac. Poate că are dreptate, cred că are dreptate.

– În prezent multă lume vă consideră în primul rînd un om politic. Nu sînteţi singura persoană care a trecut prin fandom şi care s-a lansat după Revoluţie, în politică. Există vreo legătură între S.F. şi politică? Dar între politică şi S.F.?

– Robert Heinlein, Cordwainer Smith, au fost oameni politici. Cred că, prin ceea ce facem noi, cei din fandom, pasiunea noastră mistuitoare ne face să ridicăm mai repede ochii din vîrful pantofilor şi să privim înainte, peste ziua de mîine. Asemenea deprinderi sînt folositoare politicienilor, nu credeţi?

– Nu ştiu dacă fandomul a făcut prea multe pentru dumneavoastră. Oricum, dumneavoastră aţi făcut lucruri remarcabile pentru fandom. A existat o vreme (şi mai sînt şi astăzi persoane care gîndesc aşa) cînd a avea vreo legătură cu S.F.-ul era echivalent cu a fi „lepros politic". Ce v-a determinat să riscaţi? Şi cum se face că aţi ajuns, totuşi, atît de departe în ierarhia politică a zilei.

– Am riscat în trecut pentru că era în România strictă nevoie de un spaţiu de libertate în propriul nostru creier. Dar şi pentru că am încredere în specia umană şi o aştept să facă, în timpul vieţii mele încă, un mare salt înainte. Cariera mea politică vă repet, este o falsă imagine. În postul de „regizor", responsabil cu mediatizarea la Palatul Cotroceni m-au dus sutele de articole scrise, sutele de emisiuni Radio TV, cărţile publicate, munca mea, calitatea şi diversitatea rezultatelor mele. Spuneţi că fandomul a făcut puţin pentru mine. Eu consider că cei mari şi mai puternici trebuie să-i ajute totdeauna pe cei mici şi slabi.

– În „Adio, Europa!", regretatul scriitor Ion D. Sîrbu făcea un spumos pamflet social pornind de la o caricaturală confuzie care-l plasa, pe lista de conferinţe a unei universităţi populare pe Karl Marx în anturajul „degradant" şi „degenerativ" de fandom a lui Wells şi Verne. Totuşi, socialismele (mai ales utopismele), nu sînt chiar străine de S.F. Interesul socialismelor pentru S.F. ar fi, deci, oarecum justificat. Totuşi cele mai multe S.F. se publică în occident. Să fie asta în legătură cu sfatul Apostolului Pavel „clădiţi în spirit!" sau cu nivelul tehnico-ştiinţific? Jocul de-a S.F. nu vizează, oare un nivel ontic mult mai înalt şi profund totodată? Marea cantitate de S.F. publicată şi consumată în lume nu semnalează caracterul POLITIC al fenomenului? Poate chiar caracterul de politică oficială, culturală, sau chiar ideologică. Aţi călătorit mult – aţi putut observa fenomenul în mai multe ţări – care presupuneţi dumneavoastră că ar putea fi legătura între democraţii şi S.F.?

– S.F. este un fenomen cultural unic în civilizaţie şi istoria lumii care a apărut pe o treaptă de dezvoltare strict legată de o „masă critică" pe care au realizat-o cultura şi ştiinţa. Este un fenomen inevitabil progresului. Dar poate că este şi un semnal, un reflex spre înainte, descătuşător de fantezie şi energii creatoare – un fel de alarmă care anunţă că homo sapiens îl naşte pe homo cosmicus, chiar pe homo sapiens superior. Văd aici, îmi dau seama, o perfectă analogie cu democraţia, ca fenomen şi concept.

– S-a vorbit mult de diferite forme ale literaturii de rezistenţă din anii de teroare. Eu fac parte dintre cei care presupun că o parte din această literatură de dizidenţi internă era dirijată. Ce credeţi – a fost S.F.-ul o formă dirijată de opoziţie împotriva realismelor socialiste, sau un recul evazionist natural şi incontrolabil sau chiar cu aspect de frondă? Erau distopiile caracterizînd cele mai noi creaţii considerate în contradicţii cu tezele despre „socialismul victorios" ? A mai remarcat cineva aceste aspecte? S-au consemnat undeva greutăţile pe care le întîmpinau S.F.-iştii la publicarea sau la intrarea în Uniunea Scriitorilor?

– Science-Fictionul a fost, pentru noi, mijloc de evaziune, formă de opoziţie, frondă. Dar tot aşa a fost şi în Vest. Cred că lucrurile sînt mai complicate şi ţin de fondul genetic al bipedului sapiens. La noi nu activiştii P.C.R. şi U.T.C. făceau mofturi la ideea de evaziune, dar să ştiţi că mai ales aroganţa şi snobismul editorilor şi redactorilor de reviste literare au publicat S.F.-ul... pînă aproape de dispariţie. L-au salvat, după cum ştiţi, fanii şi – iertaţi-mi modestia – încăpăţînarea unor ziarişti îndrăgostiţi, pătimaşi de cultura viitorului.

– Pînă acum vreo 100 de ani oamenii învăţau să citească şi să scrie buchisind şi copiind textele sfinte. Dar Biblia este o „piatră tare", nu e o carte pentru copii şi pentru neiniţiaţi. De mai bine de 40 de ani încoace S.F.-ul este o literatură de consum pe care mulţi tineri se deprind cu cititul şi, pastişînd ceea ce citesc, şi cu scrisul. Există o adevărată formare prin culturalizare S.F.-istică: Swift, Wells, Verne, în lipsă de altceva mai bun sînt puşi în mîna copiilor de aproape toţi părinţii. Desigur, nu tot S.F.-ul poate fi considerat infantil. S-a dezvoltat şi un nivel pentru avansaţi: Asimov, Bradbury, Clein, ba chiar un palier „academic": Hesse, Borges, Bellow, Echo. Ţinînd cont de procentele ridicate de reprezentare ale S.F.-ului şi în celelalte forme contemporane de loisir: film, muzică, jocuri, s-ar putea afirma că ne distrăm preponderent S.F. la nivel planetar. Aceasta nu impune deja un aspect politic al problemei?

– Nu politic, ci social. Este partea unui fenomen normal: cultura trece de la elitele intelectuale la populaţie. Mai ales radioul şi televiziunea sînt „vinovate" de acest transfer. Bineînţeles nu cultura înaltă trece spre publicul larg, ci numai elementele comprehensibile celor mulţi. Cele două culturi vor coexista însă paşnic pentru că homo sapiens evoluează.

– Există un S.F. religios? Sau există implicaţii religioase ale S.F.-ului?

– S.F. este o religie cu adepţii, cu preoţii ei,cu cărţile ei sfinte (Fundaţia lui Asimov, Dune al lui Herbert, Povestirile fantastice ale lui Borges, Odiseea spaţială 2001 al lui A.C.Clarke, Solaris-ul lui Lem), cu misionarii ei – eu de pildă, Ion Hobana, Dan Merişca, Mihai Ionescu. O religie care va dura, să sperăm, cît va dura omenirea.

– În Republica, Platon postula necesitatea unui exoterism al puterii politice. Reprezintă S.F.-ul un debuşeu subtil pentru „marile taine" care acoperă dezvăluind şi dezvăluie acoperind?

– Nu văd o asemenea legătură. Cred că lucrurile sînt mai puţin subtile. Datorită dezvoltării reţelelor de computere (în 10 - 20 de ani vor acoperi întreg pămîntul) fiecare cetăţean planetar, va avea acasă terminalul cu dublul sens. Şi

va fi invitat în consecință să participe la deciziile colectivității prin apăsarea butonului de „DA" sau a celui de „NU". Democrația participativă, spre deosebire de ceea ce există acum, adică democrație prin reprezentanți.

– Extrapolarea este una dintre formele de manifestare ale cunoașterii. Adesea înțelegem lucrurile mai profund nu prin perceperea și contemplarea lor ca atare, ci prin studiul altora care seamănă aproximativ cu ele. Nu credeți că uneori S.F.-ul reprezintă, pentru știință, dar și pentru politică, un sol de „imagine plastică" – schematizînd și explicitînd linear și metaforic concepte și fenomene subtile – altfel greu de înțeles și urmărit, un fel de filozofie și știință populară pentru vulg și copil, pe care ne deprindem a gîndi și înțelege, dar pe care este riscant să perseverăm a o folosi la „maturitate"?

– Foarte exact. Scriitorul realizează, și cititorul îl urmează, o modelare a realității viitoare. În mare sau în mic, distopie sau utopie, este numai vorba de rezolvarea unei probleme sociale. Un fel de antrenament pe care îl face societatea de „zbor la sol". Cu rezultatul că cititorul de carte și povestire S.F., spectatorul de film S.F., își însușește soluțiile și învață, se pregătește pentru ziua de mîine.

– Este folosit S.F. de Puteri ca un factor de „terapie" socială pentru a îndulci impactul cu viitorul?

– Nu știu, cred că nu. Adică, nu încă. Dar modelarea problemelor sociale se face deja în multe țări și rezolvările se pun în practică.

– Ar putea fi folosit S.F.-ul în manipularea conștiințelor?

– Bănuiesc că da, dar la scară redusă. Iau un exemplu – Starship troupers (a lui Robert Heinlein) este o apologie a militarismului, fie el și galactic. A avut mult succes prin anii '50-'60. Efectul a fost însă contracarat de alte cărți și filme – mai ales cele de avertisment au înspăimîntat pur și simplu popoarele, determinînd intensificarea mișcării pentru pace. În altă ordine de idei, Jules Verne, Isaac Asimov & Comp „ne-au manipulat" orientîndu-ne către inevitabilele plecări în spațiul cosmic. Reflex, însă, strict necesar pentru că, într-un secol – două, vom fi prea mulți pe Terra. Dar și pentru că nestinsa noastră curiozitate are nevoie de noi întrebări, pentru a căuta noi răspunsuri.

– Există măsuri de „profilaxie socială" în care S.F.-ul ar putea fi folosit sau este folosit?

– A fost folosit adesea. „Eu, robotul" și tot ciclul asimovian de roboți ne-a alungat teama de mașinăria inteligentă, non-umană, de Golem. Vom conviețui cu computerele, cu Inteligență Artificială, în bună pace – așa spun cele trei legi asimoviene ale roboticii. Poți să nu-l crezi pe Asimov?

– Există în lume multe grupuri S.F. Ce s-a constatat – ajută la integrarea socială a membrilor lor sau reprezintă factori de destabilizare pentru sistemele și Puterile Oficial Instituite?

– În SUA, la World Con-uri (adunări mondiale ale fanilor S.F.) participă între 10.000-20.000 de scriitori, editori, artiști și fani. N-a fost niciodată scandal (deși se întîlnesc de 45 de ani), nu s-au manifestat împotriva ordinii societății. Nici n-au nevoie să facă așa ceva. Pentru că, oricum, ei schimbă societatea: ușor, fără durere, amestecînd ingrediente de știință și cultură, Jules Verne-ii, Wells-ii, Asimov-ii, rostogolesc societatea de-a berbeleacul, spre înainte. Așa este în firea lucrurilor.

– Au fost, în țările din Est, mulți S.F.-iști dizidenți politici?

– Toți, inclusiv fanii lor. Dar mai ales sovieticii Arkadi și Boris Strugațki, autori ai unor teribile romane cu substrat social: Copii ceții, A doua invazie a marțienilor, Un miliard de ani pînă la sfîrșitul lumii.

– Există în Est și în Vest, mulți S.F.-iști angajați oficial pe posturi „serioase", culturale sau politice?

– Nu știu, poate că sînt. Dar eu nu am păstrat toate legăturile cu lumea S.F.-ului. Ar fi însă interesant de știut dacă cei cu capul în nori (S.F.-iștii) pot ține picioarele bine înfipte în pămînt

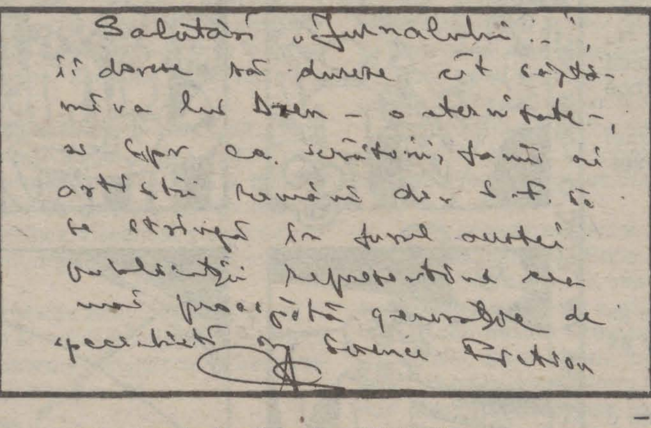

(cum trebuie să facă politicienii).

– S.F.-ul mi se pare un fel de „feed-back" în care structurile sociale contemporane autorilor și instituțiile lor se oglindesc într-o imagine deformată de aspirațiile epocii – dar destul de fidelă și pretabilă la decriptări psihologice și sociologiste. Ce credeți, s-ar putea face și o etnografie S.F.?

– Da, în mare. Rușii scriu altfel decît americanii sau francezii. Pe de altă parte nu-mi dau seama dacă Stanislaw Lem gîndește, în „Solaris", ca un polonez – gîndește mai degrabă, ca un reprezentant al civilizației terestre. La noi, Mihai Grămescu, Dănuț Ungureanu, Vladimir Colin, Alexandru Ungureanu, Bărbulescu-Anania au un fond de idei ori de simțire comun, așa îi „recepționez" eu.

– S.F.-ul operează cu modele și scenarii ideale sau mirifice. Nu e această metodologie comună politicii?

– Nu, este un procedeu de creație relativ comun. Ce este însă politica? Ceea ce a înlocuit bătaia cu bîtele, săbiile, armele de foc – în rezolvarea unor probleme teritoriale, dileme sociale, conflicte de orice fel: tratativele, discuțiile, dialogurile între grupuri de

oameni pe teme date, de interes general pentru acele grupuri. Rezolvările politice pot fi, ele, ideale, mirifice.

– Ținînd cont de importanța cantitativă a S.F.-ului în culturile moderne, are el vreo contribuție în formarea imaginii despre lume a maselor și în conceptualizarea și dirijarea aspirațiilor lor celor mai intime?

– Da, în societățile avansate tehnologic. Nu încă, în lumea musulmană, sau în rîndurile animiștilor, ale hindușilor, exact din acest motiv, al nivelului tehnologic și științific social.

– Sînt scutite elitele (științelor, artei, filozofiei, politicii) de influențele formative, orientative și structurante ale S.F.-ului? Au citit astronauții S.F.? Citesc oamenii de știință S.F.? Dar politicienii?

– Nu, cum să fie scutite, dimpotrivă: elitele societății moderne sînt atrase de aventura S.F., formate prin Sciente-Fiction. Fenomen normal, în mîinile lor stă societatea de mîine.

– Ce credeți, există și un S.F. de proastă calitate, cu efecte negative sociale și culturale?

– Din belșug. Dar editorii nu-l publică pentru că... găsesc greu clienți. Lumea S.F.-ului este extrem de morală.

– În țările puternic dezvoltate există Universități S.F.? Credeți că există și la noi posibilitatea abordării fenomenului la un nivel academic? Ar acorda academizarea un statut politic S.F.-ului?

– Există cursuri de Science-Fiction la diverse universități. Bruce Mc Alister este, de pildă, profesor de S.F. în California. Bill Fourcett predă ore de S.F., Brian Aldiss, Harlan Elisson. Vor fi și la noi cursuri de Science Fiction, n-am nici o îndoială. Le vor preda Cornel Robu, Florin Manolescu, Ion Hobana. Statutul politic nu și-ar avea rost. S.F.-ul este un fenomen atît de puțin încadrabil social, astăzi, atît de popular, de puternic, încît nu mai are nevoie de statut special.

A consemnat: Mihail GRĂMESCU

Iulia ANANIA

Aglomeraţie

O biluţă energetică scînteietoare se rostogoli cu prudenţă de după piciorul băncii. Cercetă cu atenţie strada: nu trecea nimeni.

Se strecură pe lîngă bordură şi, din cîteva salturi, ajunse sub ziarul aruncat pe marginea peluzei. Pe dată foaia de hîrtie se ridică, se lungi, se lăţi, se umflă închipuind un om. Silueta se acoperi repede cu un strat de piele, cu haine, un palton lung şi o pălărie.

- Hîc!

G tresări, speriat. Tufişul din faţa lui se mişcă, descoperind un individ foarte roşu la faţă, care se clătina şi emitea zgomote ciudate.

- Hîc!

G făcu ochii mari.

- Prietene! strigă deodată celălalt, descoperindu-l. Prietene!

Făcu un gest ciudat, desfăcînd braţele, dar îşi pierdu echilibrul şi aproape că se prăbuşi peste G, turtindu-l.

- Sînt pierdut! îşi spuse acesta, strecurîndu-se pe sub corpul omului şi refăcîndu-se, la cîţiva paşi distanţă. M-au descoperit!

- Prietene! strigă pentru a treia oară individul prăvălit în iarbă. Singurul meu prieten!

G nu răspunse, din motive întemeiate. Nu înţelegea o iotă şi blestemă graba datorită căreia plecase fără să înveţe temeinic limba acestor creaturi.

- Unicul meu prieten! suspină omul ridicîndu-se cu greu. Doar tu m-ai înţeles întotdeauna! Hîc! Ai avut grijă de mine...Uite!

Îi întinse un obiect ciudat.

- Haide, ia o duşcă!

G îl privi circumspect.

- Hîc!

G traduse sunetul ca o ameninţare şi se grăbi să emită un flux de radiaţii care să susţină sticla, în timp ce el o ţinea în mînă.

- Bea, băi, că-i bun! Hîc!

G îşi zise că nu-i exclus să mai existe o scăpare şi se grăbi să ducă obiectul la gură. Din el se răspîndi un miros profund, înţepător, un şoc teribil pentru nervii bietului G. Aruncă sticla cît colo şi fugi împleticindu-se.

- Luate-ar toţii dracii! exclamă cu năduf celălalt, căutîndu-şi comoara la lumina chioară a lunii. Dacă nu...hîc! Dacă nu-ţi place, de ce o arunci paştele şi...

G nu-l mai auzea. Intrase în clădirea masivă de lîngă parc, strecurîndu-se pe sub uşă. Alergă pe coridorul lung şi intră într-o sală înaltă, cufundată în întuneric. Se învîrti în loc, derutat.

- Psst! auzi deodată vocea lui B.

Îl reperă într-o vitrină şi fugi la el.

- Ce faci, dom'le, aici?

- Veghez! răspunse misterios B.

- Veghezi, pe naiba! Dormi de o grămadă de vreme! Dac-ai şti de cînd te caut...

- Ce cauţi aici? îl întrerupse celălalt.

- Am venit să te iau înapoi.

- Înapoi? De ce?

G deschise geamul şi-l luă pe B de pe catifeaua roşie.

- Ai greşit planeta, deşteptule! îl informă răutăcios.

- Eşti nebun? Eşti... Ce-i cu tine?

- Eu? Ce? A, asta! Mă simt cam prost.

G devenea din cînd în cînd străveziu, şi pe el se puteau citi fragmente de articol: „Noul guvern a instigat la...", „... şi cînd ajunse în camera vestitei actiţe...".

- Prost, mie-mi zici! Ai băut!

- Eu? Nu!

- Miroşi a rachiu, beţivanule! se răsti B.

- N-am ştiut că e aşa ceva în chestia aia! murmură celălalt împleticit.

- Nu eşti bun de nimic! Eu mă chinui să studiez grămezi de neisprăviţi, de atîta vreme, şi tu...

Se întrerupse, observînd că celălalt sforăie încetişor pe nas.

- Fir-ar să fie! pufni. Dacă l-au trimis aici, înseamnă că iar ne-au luat-o alţii înainte! Hai, vino! continuă el. Să mergem acasă!

Vechea unealtă de silex se transformă într-o biluţă energetică şi, împăturindu-l pe G, îl luă sub braţ şi ieşi prin geam.

În urma lor, vitrina de pe celălalt perete se urni greoaie din loc.

- La dracu! blestemă 2-8. Şi ăştia au fost colonizaţi!

Şi se îndreaptă spre uşă, tropăind mărunţel pe picioarele de metal.

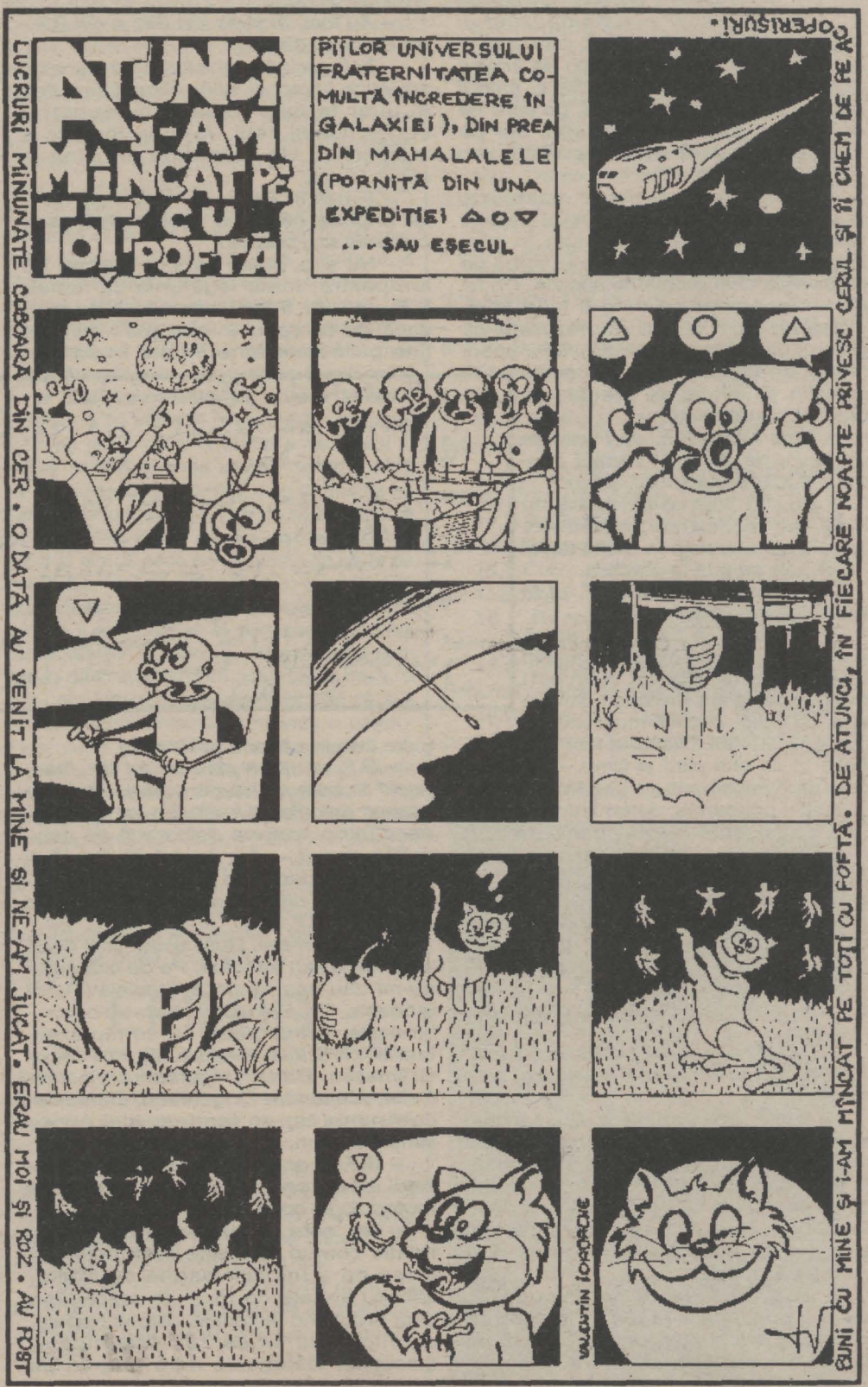

Florin MUNTEANU

ADAI

Programul prezentat la numărul trecut este cunoscut sub denumirea de CIRCLE 2 avîndu-l drept autor pe J.E. Connett de la Universitatea din Minessota, SUA. Acest program poate rămîne o simplă curiozitate, o modalitate de a genera desene frumoase ce pot decora, de exemplu, verso-ul cărţilor de joc sau poate constitui o veritabilă încercare a isteţimii, a spiritului de observaţie, de analiză şi sinteză a celui ce îşi permite să se „joace de-a descoperitorul în teritoriul numerelor". Să analizăm un pic programul. Putem identifica două „necesităţi":

– o buclă de „scanare", de baleiere, capabilă să acopere o arie dată (X*Y), reprezentată de o reţea rectangulară în care fiecare punct de coordonate (i, j) poate fi „materializat" sau nu – (instrucţiunea **plot** (i, j) „aprinde" un punct (pixel) localizat pe display prin coordonatele (i, j), exprimate în numere întregi);

– o condiţie de apariţie a acelui punct – în cazul de faţă relaţia de calcul: $Z = int (x^2 + y^2)$ urmată de condiţia propriu-zisă: verificarea divizibilităţii cu 2 a rezultatului Z obţinut.

Ce implicaţii are schimbarea relaţiei de calcul, a condiţiei de plotare, eventual a bazei de numeraţie în care se execută calculul şi chiar a tipului calculatorului utilizat, sînt doar cîteva întrebări la care aţi putea răspunde după propria cercetare. Şi, deşi experimentul propus ar părea unora banal, el poate surprinde prin profunzimea întrebărilor ce se vor lega treptat în mintea experimentatorului, în funcţie de particularităţile sale intelectuale, de „istoria" acumulată şi de năzuinţele de a afla: **Ce este ceea ce Este?**

Un alt program ce generează imagini deosebite, imagini care pot induce satisfacţii estetice, dar şi bătăi de cap celor ce încearcă să vadă dincolo de formulă, presupune eliminarea buclei de scanare şi utilizarea unui proces recursiv definit de un sistem de ecuaţii simple. Punctele **nu mai apar „la rînd", ordonat,** ca în cazul de mai sus, ci aparent necorelat, acoperind treptat planul cu o imagine ce se conturează „în timp". În acest mod, imaginea se autogenerează, iar experimentatorul asistă doar, fără să poată încă estima evoluţia viitoare. O „schiţă" funcţională a unui asemenea program este prezentată mai jos. Este o variantă a exemplului propus de B. Martin de la Universitatea din Birmingham, variantă rezultată dintr-o greşeală „inspirată" pe care am făcut-o în momentul introducerii în calculator a programului pe care l-am „botezat" ulterior ADA 1.

```
Input a,b,c
      let x0=0
      let yo=o
10    let x = yo - sgn(x0)*sqr(abs(b+x0) + c)
      let y = a - x0
      plot (100+x,100+y)
      let x0 = x
      let y0 = y
      goto 10
```

Iniţializarea programului presupune şi individualizarea imaginii ce urmează a se genera, prin cele trei constante a,b,c. Ele pot lua orice valori reale (de experimentat între 1 şi 100).

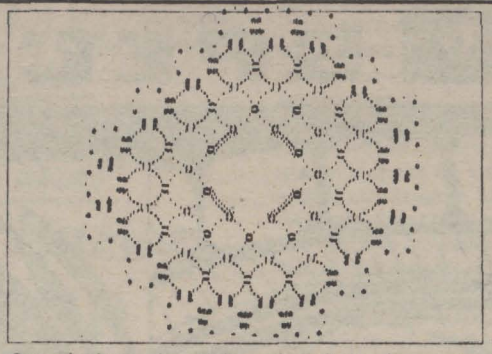

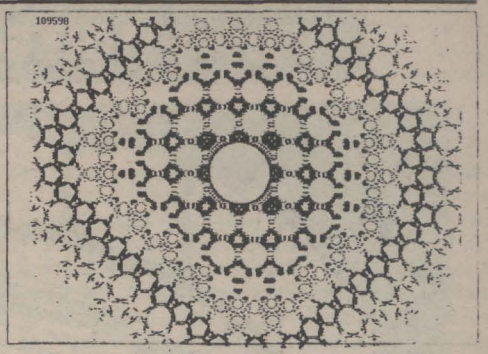

Complexitatea imaginilor, diversitatea lor pentru una şi aceeaşi formulă utilizată este remarcabilă. O adevărată „strategie" este folosită în autogenerarea imaginii. Şi toate acestea sînt conţinute implicit în structura relaţiilor particular alese. În momentul în care am rulat pentru prima dată acest program, în timp ce mă minunam de neaşteptata evoluţie a punctelor de pe display, ce se precipitau să contureze din ce în ce mai clar o imagine desprinsă parcă dintr-una album de artă, mi-am adus aminte de schiţă S.F.: **Frazbile şi Granchioase,** de acele minunate jucării „pierdute" de fraţii noştri din altă dimensiune, jucării care, utilizînd imagini anume alese şi din ce în ce mai complexe, au permis unor copii, neanchilozaţi de dogme şi scheme, să pătrundă **Dincolo.** Deci vă rog să recitiţi schiţa publicată în Almanahul **„Anticipaţia"** 1989 şi să rulaţi programul de mai sus urmărind ecranul, acel spaţiu 2D în care ne permitem azi să construim o altă realitate, dar nu cu ochii specialistului care încearcă să optimizeze spaţiul din memoria calculatorului şi să răspundă eficient la întrebarea pusă, ci cu ochii copilului care se joacă, dominat permanent de întrebarea DE CE?

Încercaţi şi o altă variantă. În programul de mai sus se vor înlocui liniile care definesc coordonatele x=x(x0,y0) şi y=y(x0,y0) în felul următor:

```
x = y0 - cos (x0)
y = a - x0
```

Parametrul „de control" este în acest caz a şi poate lua orice valoare (de încercat între 1.001 şi 3). Pentru a=2.3456, rezultatul după 10.000 de paşi este prezentat în figura 3.

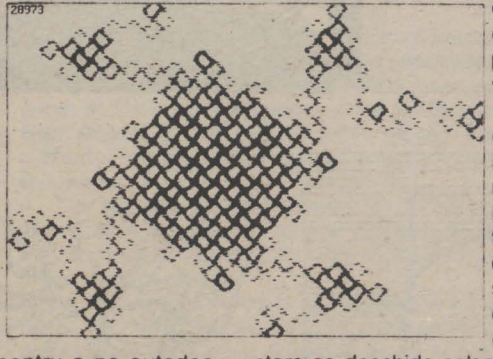

Puteţi identifica o legătură între „strategia", evoluţia imaginii şi valoarea parametrului de control? O dată găsită, o astfel de legătură poate să devină un prim pas pentru a ne autodescoperi modul de „funcţionare internă", de construcţie a noţiunilor şi cuvintelor, răspunzînd dorinţei dintotdeauna a omului, cea de a înţelege. Căci, după cum spunea C.J. Keiser în Matematical Philosophy: *„gîndirea, luată în sensul ei cel mai general, pentru a cuprinde arta, filosofia, ştiinţa luate şi acestea în cea mai generală accepţie a lor, este căutarea invarianţei într-o lume în fluctuaţie".* Identificarea invarianţilor şi numirea lor permite înţelegerea, utilizarea şi transmiterea cunoştinţelor despre Natură şi determină treptat accesul individual spre profunzimile lumii.

Dar profunzimea nu se poate testa sau experimenta în termeni cantitativi specifici unui proces de măsurare. Adîncimea implică măsurarea, dar accesul în profunzimile lumii nu se face utilizînd conceptul de timp sau spaţiu.

Profunzimea nu este un concept, nu este descriptibilă formal. Despre **profunzime** putem spune în cuvinte cel mult ce **Nu** este. Nu implică timp pentru „a ajunge din ce în ce mai jos" mai în adîncuri, mai în profund. Considerînd **Gîndul** ca **MĂSURĂ**, ca timp, ca sediu al trecutului se poate conchide că prin gîndire, prin logică nu putem atinge starea de Profunzime. Trebuie să supunem Mintea la un efort spiritual specific. Mintea trebuie să descopere profunzimea! Mintea TREBUIE SĂ AJUNGĂ DE CALITATEA PROFUNDULUI PENTRU A PUTEA INTERACŢIONA CU ACESTA! Ea trebuie să fie conştientă de starea fantomatică pe care doreşte să o experimenteze.

Gîndul este cunoaştere, experienţă, este trecut (de fapt trecutul este timp). Gîndul este un instrument-maşină ce nu poate pătrunde (în sens de mişcare) profunzimea (şi în orice caz, nu se pune problema pătrunderii). Gîndul este un instrument prea firav pentru a atinge acea stare. Este necesară o „sculă" adecvată şi specifică acelei dimensiuni pe care dorim să o cucerim. A ne construi acest „instrument" presupune **a învăţa şi a observa** şi asta fără limită de vîrstă. Dacă „a învăţa" pare un proces mai accesibil, „a observa", a te integra în experiment, este o problemă dificilă şi individuală.

Într-un proces de observare nu apare ideea de observator şi nici ideea de observat. Este un proces de contemplare pură fără cuvinte, fără a rechema şi asocia trecutul. Nu este nimic altceva decît observare. În această stare se deschide calea către INTUIŢIE. Ea ne permite să evadăm dintre schemele memorate printre care mintea caută soluţii la un moment dat, într-o altă dimensiune în care domneşte PREZENŢA DE SPIRIT. Va rezulta o perfectă armonizare a acţiunilor individuale cu cele ale colectivităţii şi naturii însăşi.

În scopul dezvoltării Intuiţiei ca aliat al omului modern cunoscător în ale Ştiinţei vă invit să rulaţi programele propuse. Dacă nu aveţi încă un calculator (nu minimalizaţi utilitatea unui microcalculator de tip Sinclaire, HC85 sau CIP, căci pe drumuri neumblate e mai utilă o bicicletă decît un Lamborghini).

Marian MIRESCU

SPECULUM

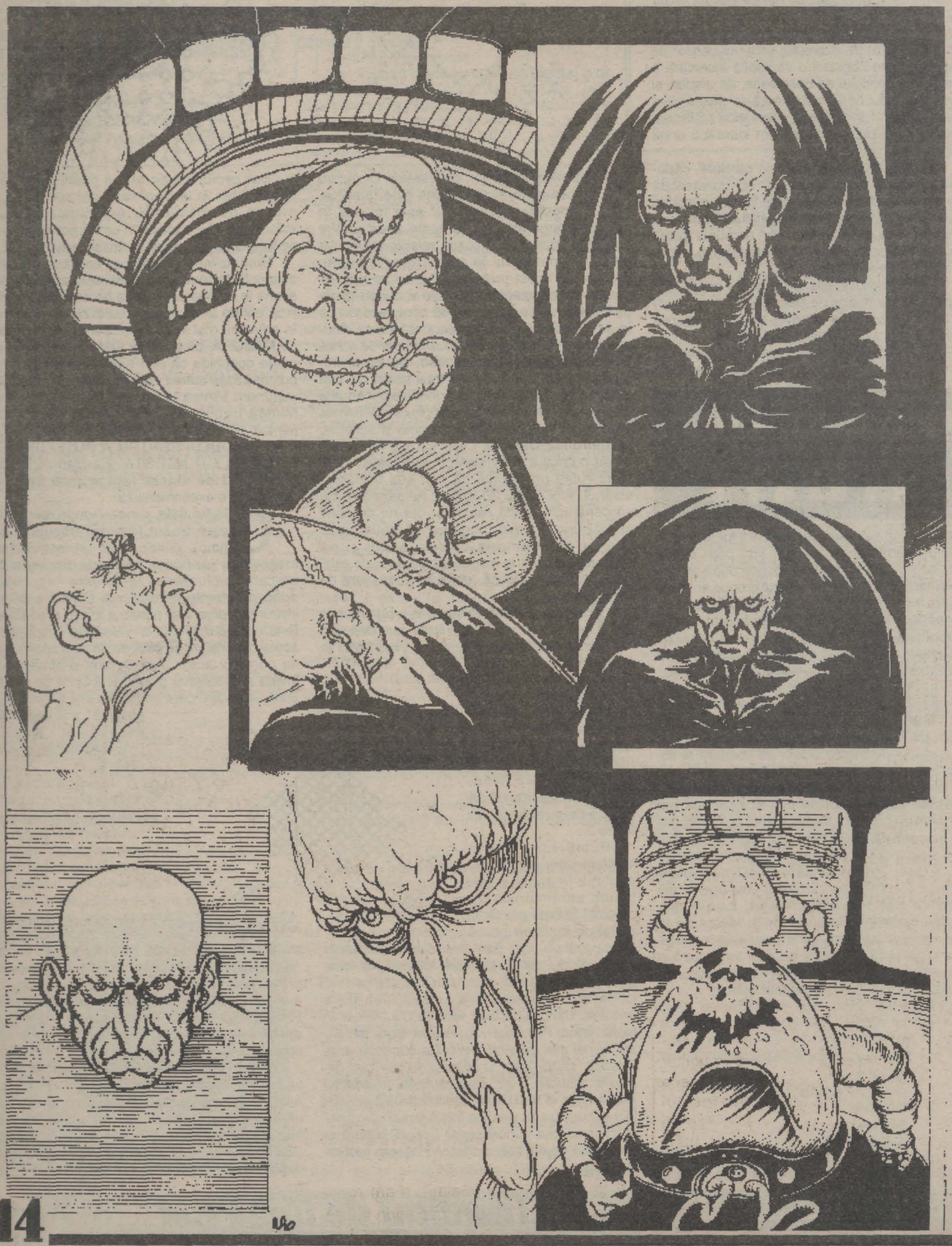

Din goana O.Z.N.-ului

Premiile Nobel pentru ştiinţă pe 1992 au fost: **Chimie** – Rudolph Marcus, în vîrstă de 69 ani, canadian prin naştere, cercetător la institutul de tehnologie din California, pentru lucrarea teoretică în care descrie cum şi pentru ce diferă timpul reacţiilor chimice între ele, bazîndu-se pe analiza matematică a mişcării electronilor şi schimbării poziţiei atomilor. **Matematică** – Edmond Fischer, în vîrstă de 72 de ani şi Edwin Krebs, de 74 ani, echipa ştiinţifică lucrînd împreună de aproape 40 de ani, ambii profesori emeriţi la Universitatea din Washington, Seattle. Un coleg îi descrie ca pe „chintesenţa oamenilor de ştiinţă". Premiaţi pentru descoperirile lor din anii 1950, studii despre mecanismul celulelor în procesele metabolismului, deschizînd calea fenomenului celular legat de declanşarea bolilor. **Ştiinţe economice** – Gary Becker, de 61 de ani, profesor de economie şi sociologie la Universitatea din Chicago. El este pionier în teoria „că oamenii urmează aceeaşi cale raţională, indiferent dacă iau decizii simple de fiecare zi sau fac calcule complexe în domeniul afacerilor". A fost premiat pentru extinderea sferei analizei economice în arii noi ale comportamentului şi relaţiilor dintre oameni „influenţînd demografia şi criminologia". **Fizică** – George Charpak, în vîrstă de 68 ani, fiul unor emigranţi polonezi care a luptat în rezistenţa franceză în cel de-al doilea mondial şi a supravieţuit lagărului de la Dachau. Fizician la CERN (Organizaţia Europeană pentru Cercetări Nucleare) Geneva pînă în 1959. A fost premiat pentru lucrarea din 1968 în domeniul fizicii particolelor şi pentru invenţia unui sistem de rutină folosit de fizicieni în dovedirea naturii materiei. Savantul a declarat că are de gînd să folosească banii obţinuţi din premiu pentru cercetări. **Premiul Nobel pentru Pace** a fost acordat Rigobertei Menchú, în vîrstă de 33 de ani, indiancă guatemaleză – activînd în domeniul drepturilor cetăţeneşti. Familia ei a fost omorîtă în timpul sîngerosului război civil din Mexic, în 1981. Familia Menchú a luptat împotriva persecutării celor care cereau drepturi pentru zeci de mii de indieni.

Mihail GRĂMESCU

Filmul S.F.

Înlocuind cifrele prin litere se va afla pe verticala AB o permanentă provocare pe care contemporaneitatea o face viitorului, iar pe cele 14 orizontale tot atîţia monştri sacrii ai celei de-a 7-a arte ale căror creaţii reprezentative sînt enumerate în continuare:

1. Damnaţii (Joseph); 2. 2+5: Missione Hydra (Pietro); 3. Prietenul (Jerzy); 4. Quatermass, Experienţa lui Quatermass, Raţa domnului Drake (Val); 5. Godzilla, Rodan, Armata defensivă a pămîntului, Frumoasa şi omul lichid, Marea bătălie cu monştri, Gorath – steaua groazei; King Kong contra Godzilla (Inosfiiro); 6. Paşi spre lună, Faust XX (Ion); 7. Raza morţii (Vladimir); 8. Frankenstein contra monstru spaţial (Robert); 9. Madridul în anul 2000 (Manuel); 10. În întîmpinarea visului (Timofei); 11. Omul amfibie (Vladimir); 12. Batman (Leslie); 13. Cazul logodnicelor dispărute (Wallace); 14. Regele oamenilor – rachetă, Monstrul purpuriu loveşte, Monstrul invizibil, Zombii din stratosferă, Spectru purpuriu (Fred).

Radu STOIANOV

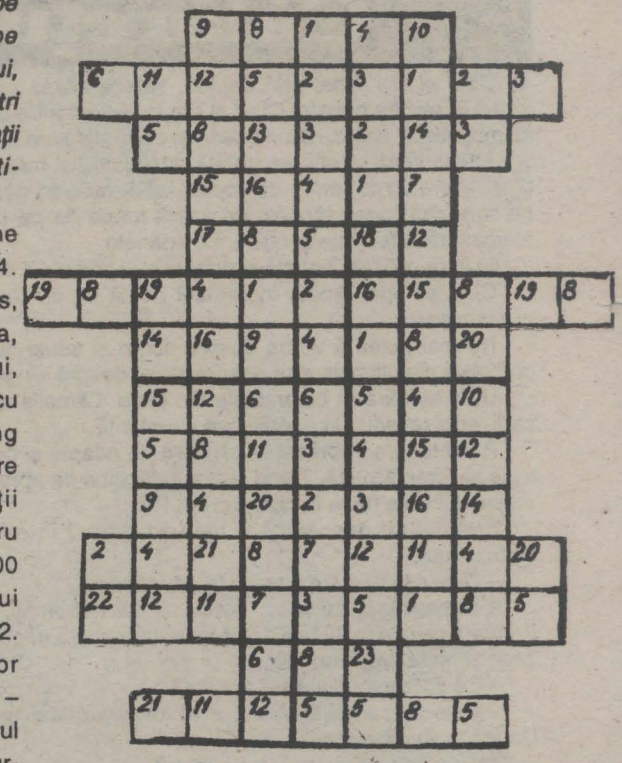

Poşta redacţiei

● Cenaclul V. Papilian (Cluj): am primit textele, multe vor apare în curînd. Vă rugăm trimiteţi texte între 4-9 pagini şi grafică în original (xerox-uri de mai bună calitate).

● Victor Martin & Co (Craiova): am reţinut – „oricine te poate întrece, dar nimeni nu te poate egala".

● Mihai Popescu (Bucureşti): sînt sigur că vei citi în curînd autorii preferaţi, ai puţintică răbdare!

● Cenaclul Sigma (Piatra Neamţ): ne conformăm şi aceasta cu cea mai mare plăcere.

● Marian Teodoru (Galaţi): dacă dispunem de spaţiu şi careuri bune vom publica.

● Petrică Sîrbu (Ploieşti): se pare că răspunsul este da. Mai aşteptăm texte.

● Cenaclul Pozitronic (Buzău): sîntem de acord cu publicarea textelor selecţionate în cadrul concursului pe care-l organizaţi.

● Cenaclul Clepsidra (Bacău): aşteptăm textele propuse.

● Cristian Biru (Galaţi): n-am reuşit să descifrăm nuvelele trimise prin fax, vă

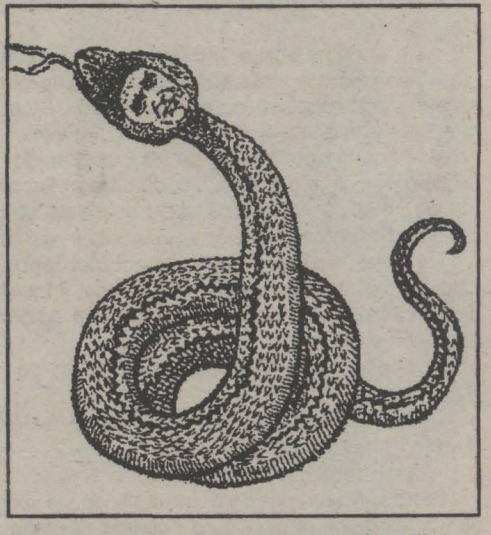

rugăm reveniţi cu lucrări dactilografiate.

● Teodorescu Laurenţia (Cernavodă) este unul dintre librarii specializaţi în S.F. Editurile interesate pot trimite cărţi şi reviste pe adresa:

Str. Unirii nr. 16,
Bloc P2b, scara A, Ap. 10
Cernavodă
Jud. Constanţa
Cod 8625

● Andreea Grosunuk (Timişoara): povestirea a fost reţinută pentru rubrica „DEBUT".

Adrian BĂNUŢĂ

Roger ZELAZNY

Călăreţul

Cînd el era tunet prin dealuri, sătenii zăceau înapoia obloanelor visînd la recolte bogate. Cînd el era o avalanşă de oţel, vitele începură să mugească adînc, ca un bocet, şi copiii plînseră în somn.

Atunci cînd sătenii se treziră, amintindu-şi fragmente de vise ciudate, el era un cutremur de copite, iar armura sa părea o tăblie neagră pe care străluceau monezi de argint furate de pe cerul nopţii. Sătenii alergaseră la ferestre şi ridicară obloanele.

El intră pe uliţa îngustă şi nimeni nu-i zări ochii dinapoia vizierei.

Cînd se opri, timpul încremeni odată cu el. Nicăieri nu se vedea nici o mişcare.

Nu mai putea fi vorba despre somn şi totuşi nu era nici o trezire completă din ultimele vise despre stele, despre sînge...

Uşile scîrţîiră în balamalele din piele. Lămpile de ulei pîlpîiră, pulsară, apoi reveniră la o strălucire constantă.

Primarul era îmbrăcat în cămaşa de noapte şi purta o scufie mototolită şi zdrenţăroasă. Ţinea lampa periculos de aproape de favoriţii săi încărunţiţi şi se freca la ochiul drept.

Străinul nu descălecă. Privi uşa, ţinînd în mînă un instrument necunoscut.

– Cine eşti tu, care soseşti la ora aceasta?

– Sosesc la orice oră... Vreau să mă îndrumaţi, îmi caut tovarăşii. Primarul privi animalul călărit de străin, mai alb decît barba sa, mai alb decît zăpada, decît un fulg...

– Ce soi de animal este acesta?

– Este un cal, este vîntul, este lovitura talazului ce roade stîncile. Unde îmi sînt tovarăşii?

– Ce este unealta pe care o porţi?

– Este o sabie. Se hrăneşte cu carne şi bea sînge. Eliberează sufletele şi despică trupurile. Unde îmi sînt tovarăşii?

– Straiul de metal pe care îl porţi, masca aceea...?

– Armură şi ascunzătoare, oţel şi anonimat... protecţie! Unde îmi sînt tovarăşii?

– De unde vii şi cine sînt cei pe care îi cauţi?

– Am călărit o distanţă greu de crezut, dincolo de nebuloasele ce nu sînt decît cascade pe rîurile stelelor. Îi caut pe ceilalţi, asemenea mie, care au venit aici. Trebuia să ne întîlnim.

– N-am văzut vreodată un altul ca tine, dar în lume sînt multe sate. Dincolo de colinele acelea, indică primarul spre un punct îndepărtat, se întinde un alt sat, însă pînă acolo este cale de două zile.

– Îţi mulţumesc, omule. Voi fi acolo în curînd.

Calul necheză şi scoase un zgomot teribil de asurzitor. Un val de căldură, mai puternic decît cel al lămpii, îl înconjură pe primar şi o pală de vînt se năpusti înainte, culcînd firele galbene de iarbă ce nu fuseseră încă strivite.

În depărtare, tunetul călătorea peste coline.

Călăreţul dispăruse, dar ultimele sale cuvinte rămăseseră pe deasupra vîntului.

– Priviţi cerul, la noapte!

Satul următor era deja iluminat, ca un roi de licurici treziţi, atunci cînd copitele şi oţelul tăcură înaintea uşii celei mai mari case.

Înapoia ferestrelor se iviră capete şi ochi curioşi cercetau uriaşul călare pe armăsarul alb.

Primarul, subţire ca şi stîlpul de care se rezema, îşi suflă nasul şi ridică felinarul.

– Cine eşti?

– Am irosit deja prea multă vreme cu răspunsurile! Alţii, asemenea mie, au mai trecut pe aici?

– Da. Au spus că vor aştepta pe vîrful celui mai înalt deal care străjuieşte cîmpia.

Arătă către o pantă lină ce traversa multe mile de cîmpie, oprindu-se brusc la piciorul unui masiv întunecat. Dealul se ridica aidoma unui braţ fără de palmă, transformat în piatră, arătînd oriunde.

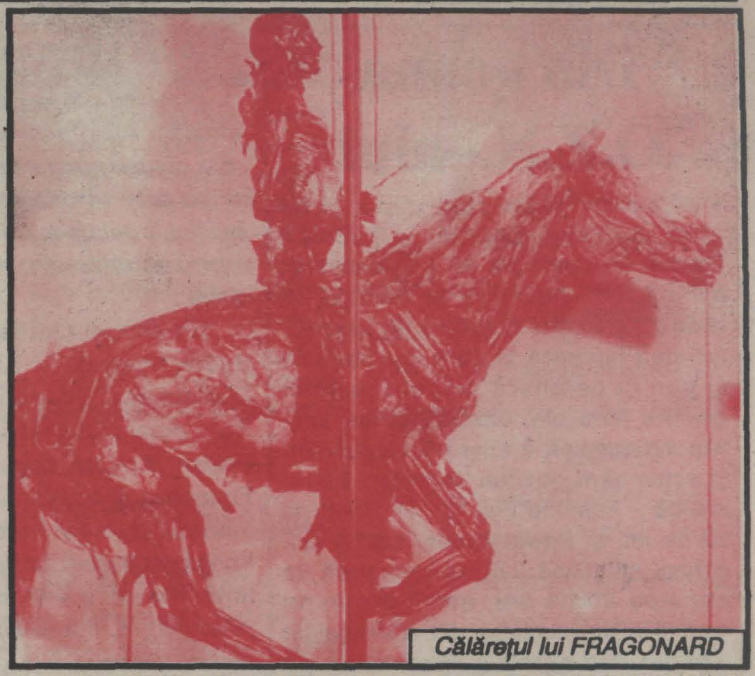

Călăreţul lui FRAGONARD

– Erau doi, spuse el. Unul purta arme ciudate, ca şi tine. Celălalt înalţă el din umeri, ne-a spus: „Priviţi cerul şi ascuţiţi-vă coasele. Vor fi semne, minuni, o chemare... şi deseară cerurile vor cădea".

Călăreţul devenise deja o imagine trecută, înconjurată de scînteile ce ţîşneau din pietrele izbite de copitele calului.

Porni drept spre dealul cel înalt care străjuia cîmpia şi se răsuci către călăreţul armăsarului cel negru.

– El unde este?

– Nu a sosit încă.

Privi cerurile. Căzu o stea.

– Va întîrzia.

– Niciodată.

Steaua căzătoare nu ardea. Crescu pînă la mărimea unei farfurii, apoi a unei case şi rămase în aer iradiind suflete de sori. Coborî apoi spre cîmpie.

Un fulger verde străbătu cerurile fără de lună şi călăreţul armăsarului verde, ale cărui copite nu scoteau nici un zgomot, li se alătură.

– Ai sosit la timp.

– Ca întotdeauna, rîse el cu şuierul pe care îl face o coasă retezînd iarba.

Nava de pe Pămînt coborî pe cîmpie şi sătenii o priviră minunîndu-se. Pe cine, sau ce aducea? De ce trebuiau să-şi ascută coasele?

Traducere Dan PAVELESCU

Sărbători fericite tuturor cititorilor şi colaboratorilor noştri!

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025